

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 KEDD január 12.

11. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

KÖZBESZÓLÁS

Ma minden a feje telején táncol. A politika is. Azelőtt, ha a társadalmi rend ijedt pandu jai végighordozták a véres kardot, a jelszó mindig ez volt: a baloldal, a szocializmus ellen. Nem is nagyon régen a legnagyobb félszet az a tábor jelentette az uralmonlévők előtt, mely néha hangosabban, néha csöndesen fejlődést követelt. Ma éppen fordított a helyzet. A szocialista, aki még a háború végén is a polgári rend legveszélyesebb ellenfele volt, most szalonképes, konzolidációs és pacifista. A legvadabb reakciós viszont, akit azelőtt a rend oszlopának hittek, forradalmár, rendbontó, destruktív. A legjobb példa talán Németország, ahol a vörös Noske agyuzta szét a még vörösebb Spartakuszokat és ugratta szét a fekete reakciót, amikor nekiindult, hogy a császári sást kitzesse Potsdam palotáira. De közel Magyarországon is egész ordénáré módon megtörtént ez a szereposere. Bethlen, akire mindent ráfoghatnak, azt az egyet azonban nem, hogy tulontul liberális, hanem esztendőn keresztül egyebet nem csinált, mint a jobboldali forradalmárokat tartotta sakkban. A szocialistákkal legjeljebb ezért volt baja, mert azok nem kurzust, hanem rendet kívántak. És igazságot. A fő veszedelem Magyarországon a fajvédők, ők az igazi destrukció és ők a mumus, amitől a polgárság fél. A francia igazság beteljesedett: az angyalokból ördögök lettek, az ördögökből angyalok. A tragédiából pedig komédia.

*

A világnak két arca van. Az egyik csunya-fekete, a másik szelid és sápadt, mint az álmatlan kamaszleányé. Versailles óta hol az egyik, hol a másik bukkan elő a sötétből, hol a szelid, hol a haramiarc. A történelem fátumos, bolond játéka ez, ideg-áprító, amiben résztvesznek a halott élők és az élő halottak. Locarnóban egy pillanatra ugylátszott, a játék abbamarad, a világ nem lesz többé szélkakas, hanem megáll erősen a béke keresztujánál és mindenkit — balra vezényel. De a lázat, mint annyiszor, most is csalt, becsapott bennünket. A béke? — istenem, mire való a szó, ha arra nem, hogy az igazságot kendőzze. S a politikusoknak talán igazuk is van, amikor szabadságról, testvériségről és egyebekről szavalnak. A menthetetlen beteg reményekből él és a világ — menthetetlen.

*

Amerikában eddig az acéltröszt korlátlan ur volt, úgy használta ki a piacot, ahogy akarta. A tröszt vezére, Schwalb, a háboruban megszállt országot a vagyonát, dögig lakott a nagy tivornyán. A németből jenkivé vedlett kapitalista szerencsésjét már akkor sokan megirigyelték, de senki sem mert vele újat huzni. Most valami

Willon nevű milliárdos végre neki-durálta magát és összehozott ellene egy kontra-trösztöt. A trösztben Willon feyvertársai — németek: Krupp és Wolff, a rajnai nehézipar fejedelmei. Németországot és Amerikát az oceán választja el, de az oceán nem távolság a nagytőkének, ha össze kell állni profitvadász-tra. És nem számít, hogy mi új: Versailles? Locarnó? — a nehézipar mindig együtt van és békében él. A közmondást meg lehet fordítani: si vis bellum, para pacem. Az acéltröszt megcsinálja a maga Locarnóját, hogy háború — jöjjön el a te országod. A pénznek nincs szága, a

nagytőkének nincs nemzetisége, csak nemzete van. Ahogy Amerika cakkumpakk Morgané és néhány trösztkirályé, Németország Kruppé és Stinnesé, akik mialatt harsogják: gyűld a franciát, gyűld az angolt, gyűld a jenkit és keij velük feyveres birokra, szépen megegyeznek a franciával és a jenkivel is, ha az nagytőkés és üzletről van szó. Mert mindene ez, a szive-lelke, élete, halála, pacifizmusa, hazafisága. Ezért megbékül Willonnal, ezért feláldoz, ha kell, milliókat, ezért talán egyszer még megcsinálja — a népek békéjét is.

Permanenciában marad a takarékosági bizottság

A pénzügyi bizottság e hónapban befejezi a költségvetés tárgyalását

Beogradból jelentik: A politikai életben a hétfői nap folyamán nem történt semmi nevezetesebb esemény. *Pasics* Montecarlóban üdül, *Rudics* pedig szintén nem érkezett vissza Beogradba. *Radics*-párti körök értesülése szerint a közoktatásügyi miniszter már teljesen felépült betegségéből és néhány napon belül visszaérkezik a fővárosba.

A pénzügyi bizottság munkája

A pénzügyi bizottság hétfő délelőtti ülésén a bizottság tagjai teljes számban megjelentek. Az ülésen a bizottság befejezte a közegészségügyi minisztérium költségvetése fölötti vitát. Ezután megállapította, hogy az építésügyi minisztérium költségvetési javaslatában sikerült 5.576 000 dinár megtakarítást elérni és ugyancsak elértek megtakarítást az egészségügyi minisztérium költségvetésében is, aminek összegszerű megállapítása most van folyamatban. A pénzügyi bizottság ezután áttért a posta- és távirdaügyi minisztérium költségvetésének tárgyalására.

A délutáni ülésen folytatták a postaügyi minisztérium költségvetésének tárgyalását. Részletesen tárgyalták a költségvetés első fejezetét, amely a személyi kiadásokról intézkedik. A bizottság elfogadta *Gavrillovic* Őo többségi előadó javaslatát, hogy a minisztérium hatáskörébe tartozó intézményekben szaktizenhat tisztviselőt redukáljanak, amivel évi huszonöt millió dinár megtakarításnak él.

Superina Benjamin mondtán nagyobb beszédet, amelyben részletes adatokat sorolt fel a minisztérium kiadásaiból és bevételeiből és kimutatta, hogy a takarékosági a minisztérium

adminisztrációjában mennyire érvényesül.

Setyerov Szlavkó dr. sokalja az ötvenegy millió dinár kiadást és javasolja, hogy a beruházásokra külföldi kölcsönt vegyenek föl.

A bizottság kedden folytatja a posta- és távirdaminisztérium költségvetésének tárgyalását és utána tárgyalni kezdi a pénzügyi tárca költségvetését.

Görögországban letartóztatták a szláv kisebbség vezetőit

Athéni jelentés szerint a görög macedóniai Vodenban vasárnap a görögök nagy népgyűlést tartottak, válaszul a bitolji népgyűlésre, amelyen tudvalevőleg a szerbség tiltakozott a görögországi szláv kisebbség elnyomása ellen. Nalbadiban öt előkelő szerb polgárt, akik a szláv kisebbség vezetői közé tartoznak, letartóztattak. A múlt héten a letartóztatottak a szalonikii kormányzósnál azt követelték, hogy ismerjék el a görögországi szláv kisebbség nemzetiségi jogait. A kormányzóságon igen előzékenyen fogadták őket, annál kínosabb megütközést keltett mostani letartóztatásuk. Beogradban a görögországi szlávok ujjabb üldözésének híre nagy felháborodást idézett elő. *Polichroniadisz* beogradi követ hétfőn meglátogatta *Nicsics*et és hír szerint erről a kérdérről folyt a tanácskozás.

Takarékoság minden vonalon

A pénzügyi bizottság ülése után a bizottság többségi tagjai és a miniszterek értekezletet tartottak, amely esti hét órától kilenc óráig tartott. A konferencián megbeszéltek azt a munkarendet, amely szerint a bizottság működni fog és így elsősorban azt, hogy milyen sorrendben tárgyalják le a még hátralevő tárcák költségve-

tését. A megállapított munkarend lehetővé teszi, hogy a bizottság február elsejéig letárgyalja a költségvetést, ahogy azt a házszabályok előírják.

Az értekezlet valamennyi tagja hangoztatta a takarékosági szükségességét, különösen *Radonics* Jovan elnök követelte, hogy minden vonalon a lepszigorubban alkalmazkassék a takarékosági elvét minden személyi érdekre való tekintet nélkül. Végül *Nicsics* külügyminiszter és *Radonics* javaslatára elhatározták, hogy a bizottság a költségvetés letárgyalása után is permanenciában marad, hogy a budget parlamenti tárgyalása alatt albizottságokban tárgyalhassa a költségvetés részleteit.

A horvát föderalisták ragaszkodnak a monarchiához

A Bácsmegyei Napló zagrebi munkatársa beszélgetést folytatott az ujonnan megalakult horvát föderalista parasztpárt egyik vezetőjével, aki a párt programjáról a következőket mondotta:

— A horvát föderalista parasztpárt azt kívánja, hogy Jugoszlávia öt egyenrangú ország föderációja legyen, ez az öt állam: *Szerbia, Horvátország, Montenegró, Bosznia és Szlovénia*. A párt a legélesebb parlamenti harcot indítja a kormány ellen és összeköttetést keres a muzulmánokkal, a *Davidovic*-párttal és a szlovén néppárttal.

Arra a kérdésre, hogy az új párt miért nem működik együtt a *Radics*-pártból kivált *Frankista*kkal, a politikus azt válaszolta, hogy a föderalista párt szervezői megkísérelték a közeledést a *Frankista* disszidensekkel, azok azonban nem voltak hajlandók feladni köztársasági programjukat, így a monarchista alapon álló föderalisták kénytelenek eltekinteni az együttműködéstől.

Újból megkezdődnek a konkordátum-tárgyalások

A kormány és a Vatikán között felmerült ellentétek — mint már jelentettük — elsimultak és a *Szentszék* és az *SHS* királyság között ismét teljes az egyetértés. Ennek következtében a legközelebbi napokban újból megkezdődnek a Vatikánnal folytatott konkordátum-tárgyalások, amelyeket az ellentétek miatt szakítottak meg.

Visszahívják Dodge beogradi amerikai követet

A beogradi diplomáciai kar doyenjét, *Dodge* amerikai követet orménya visszahívta és helyére *Prince* kopenhági követet nevezte ki. *Dodge* távozását beogradi körökben élénken sajnálják, mert *Dodge* mindig nagy jugoszláv-barátnak mutatkozott.

A „VILÁG“

Az utódállamok magyarsága fájdalmas megdöbbenéssel értesült arról, hogy a magyar belügyminiszter nyolc napra betiltotta a Világ című lap megjelenését. Az utódállamokban élő és dolgozó magyarság nem kér és nem vár már mást Magyarország kormányától, mellékormányaitól, társadalmi és hazafias egyesületeitől, csak annyit, hogy se értő szándékából, se szándékosság nélkül ostobaságból ne veszélyeztessék ennek a magyarságnak létét, s Budapest se cselekedetével, se példaadással ne döntse romba azt a munkát, amelyet a magyarság vezetői végeznek a megértés, a testvéri megbecsülés és a megbékélés érdekében. Ha a frankhamisítás utálatos hümmögésében a magyar állam érdeke az, hogy a bűnösök kinyomozása és szigorú megbüntetésére bizonyítsa, hogy magának az államhatalomnak s az állami élet vezetőinek nincs részük a francia bankjegyek hamisításában, százszorosán érdeke az utódállambeli magyaroknak, hogy megszűnjék az a látszat, hogy eleget, ha valaki Budapesten azt mondja, én hadsereget akarok szervezni, s ehhez büntetlenül igazoltathat, küldhet és dobhat bombát s hamisíthat frankot. Míg ez a látszat fennáll, addig fennmarad a bizalmatlanság is Magyarország iránt, s ennek a bizalmatlanságnak a hatását az SHS. királyságban Romániában, Csehszlovákiában minden magyar a saját bőrén érzi.

A mi számunkra a legnagyobb elégtétel, jogainkért és kultúránkért való küzdelmünkben a leghatasosabb fegyver az volna, ha rámutathatnánk, hogy Magyarországon a kormány, a társadalom, a sajtó egységesen követeli a bankjegyhamisítás megtorlását, a bűnösök megbüntetését. De milyen ballaszt az a mi jogos törekvéseink eléréséért folytatott küzdelmünkben, ha arra hivatkozhatnak, hogy ilye Magyarországon a bankjegyhamisítókat mentegették, védik és gloriifikálják, de azt az újságot, amely erősebb hangon ír a bűnügy kinyomozott és még ki nem nyomozott szereplőiről, betiltják. A mi kisebbségi küzdelmünknek leghatasosabb fegyvere: a sajtó. Az utódállamok magyar sajtója sokszor érezte és élvezte annak az előnyét, hogy hivatkozhatott a Világ-ra, mint a melynek háttér hangja, objektív kritikája, a kor kultur- és társadalmi törekvései-

vel szemben elfoglalt megértő álláspontja bizonyosság volt amellett, hogy Magyarországon a véleménynyilvánítás és a sajtó szabad.

Nekünk ugyanis százszor és ezerszer kell hallanunk, ha panaszkodunk, vagy ha kérünk, az összehasonlítást az itteni és a magyarországi állapotok között. S hiába hivatkozunk arra, hogy nekünk semmi részünk sincs abban, ami odaát rossz, az áldozatok mégis mi vagyunk. A Világ betiltása is olyan intézkedés,

amely az érdekelt lapvállalatok kívül legjobban az utódállamok magyarságát sújtja. S talán Budapesten mégis meg kellene gondolni, hogy megér-e az, hogy bosszút álltak egy újságon, annyit, hogy megteremjék azt a látszatot, hogy a frankhamisítók érdekében a sajtószabadságot is meg lehet ölni, s megéri-e azt, hogy jogcímet és ürügyet adjanak azoknak, akik az utódállamok magyar sajtója ellen akarnak hatalmukkal visszaélni.

A kérdésben elsőfokon a noviszadi kamara választmánya dönt, amelyet valószínűleg még ezen a héten össze kell hívni. A döntést egyforma érdeklődéssel várják a jogászok és a nöemancipáció hívei.

A zsidók fedezték fel Amerikát

Kolumbusz előtt hétszáz esztendővel zsidó királyok uralkodtak Amerikában

Régi és közismert igazság az, hogy mindennek a zsidók az okai és hogy Oroszországban mindenki zsidó. Mint most Newyorkból jelentik, újabb szenzációs dolgok derültek ki a zsidókról. Arizona államban félv évtizedes leletek egész sora került a napvilágra a föld alól. Dilettánsok tették az első felfedezéseket, egyetemi professzorok jártak a helyszínén, egyik-másik maga csákányozott ki a mészkőformációból tárgyakat és most, hogy az eddigi leletek egész tömegét rendezték és levonták belőlük a konkluziókat, olyan fantasztikus megállapításokat tártak a világ elé, amelyekről felhőrdültek az archeológusok, mert a leletek azt bizonyították, hogy a zsidók fedezték fel Amerikát és 760-900-ig királyságuk volt Arizonában.

A leletek, amelyeket fényképmásolatban közölnek, valóságai régészeti kollektiót alkotnak. Olomból öntött kardok, kereszték, félholdak, hétágu zsidó gyertyatartók és szabadkőműves jelvények tarka tömege került ki a föld alól. Latin és héber írásjelekkel vannak a kereszttek tele és ezek az írásjelek, szakértők fordításai nyomán, valóságos kronológiájuk adják egy római zsidó inváziónak »Calahus-földre, királyok uralkodási évével és azoknak a szakadatlan harcoknak történetével, amit a bevándorlók és a toltekus (a mexikói toltekek?) néptáji vívjak mindaddig, amíg elérkezett a vég és a benszüllötték nyilván kiirtották az idegeneket az utolsó emberig.

Eddig szól a newyorki jelentés, amely körül ekkeseredett ütközetet vív a tudósvilág. Az egyik tábor zseniális szelármosságnak mondja az egészet, a másik front pedig történelmi adatokkal bizonykodik a maga igazsága mellett. Hogy hogyan kerültek haldbányi mélységbe, évszázados mésztornácók közé ezek a leletek, arra azonban nem tudnak megfelelni a pesszimisták.

Működhet-e nő-ügyvéd a Vajdaságban?

A noviszadi ügyvédi kamara elutasította egy ügyvédjelöltő felvételi kérelmét

Noviszadról jelentik: Milics Radmilla, Milics Steván noviszadi iparos leánya Zagrebban az egyetemen elvégezte a jogi studiumot, letette a szigorlatot, hazament Noviszadra s aztán annak rendje-módja szerint beadta kellően felszerelt kérvényét a noviszadi ügyvédi kamarához s kérte, hogy vegyék fel a vajdasági ügyvédjelöltek névjegyzékébe.

A kérvény az iktatóban számot kapott és miután akta lett belőle, elkerült a kamara titkárához, dr. Majinszki Koszta ügyvédhez, aki ráírta a kérvény külteretere a javaslatát, amely Milics Radmilla kérését elutasítani kívánja.

Felkerestük dr. Majinszki Koszta kamarai titkárát és megkérdeztük, mi igazából a hirtől, hogy a vajdasági ügyvédi kamara arra az elvi álláspontra helyezkedett, hogy nőt nem enged be az ügyvédi kamara tagjai közé?

— Tényleg, karácsony előtt beérkezett ilyen kérelem, amelyet az ünnepek miatt csak ma, hétfőn kaptam kézhez. Ha az ügyvédi kamara már egy analog ügyben állást foglalt, azt precedensnek tekintem. Most két éve Krszties Desza panaszos jogászleány, aki a beográdi egyetemen szigorlatozott, kérvényezte a kamarába való felvételét, de a kamara azzal az indoklással, hogy a törvényben kifejezetten nincs benne, hogy nők is lehetnek a kamara tagjai, elutasította a kérelmet. Valószínűleg a kamara megmarad ezen elvi álláspontján, de a magam részéről szeretném, ha Milics Radmilla elutasítása esetén a semmitőszék ügyvédi tanácsához felbőzdné meg az ügyet.

Megkérjük Dimsics Alexandert, a semmitőszék elnökét, hogy mondja el ő

is e kérdésben elfoglalt véleményét, ő azonban kijelentette, hogy nem tehet semmiféle nyilatkozatot, mert a kérdés másodfokon az elnökök előtt működő ügyvédi tanács elé kerül és így hivatalból kell majd foglalkoznia azzal a kérdéssel, hogy lehet-e nő az ügyvédi kamara tagja.

Dr. Belajdzics Vladimir, a noviszadi kerületi törvényszék elnökének véleménye szerint, ha a törvény nem is engedi meg kifejezetten nők felvételét az ügyvédi kamarába, de nem is tiltja el.

Majd így folytatta érdekes nyilatkozatát:

— Az alkotmány a nőket a férfiakal egyenrangúaknak tekinti. Ezen az apon a nőknek is meg kell engedni, hogy ügyvédi gyakorlatot folytathassanak annál is inkább, mert a jogi egyetemet látogathatják és jogtudományi szigorlatokat tehetnek. Zagrebban és ugy tudom, Beogradban vannak már női bírák, Zagrebban és azt hiszem Oszijeken vannak női ügyvédek, a zagrebi ügyvédnőt dr. Winter Mironak hívják és dr. Winter oszijekai ügyvéd leánya. Szerbiában több női bírósági jegyző is van.

Dr. Szekulics Milán, az ügyvédi kamara ügyészenek álláspontja a következő:

— Milics Radmillának és természetesen minden nőnek meg kell adni a jogot, hogy az ügyvédjelölti, illetve ügyvédi gyakorlatot folytathassa.

— A törvény szelleme megengedi ezt s a fennálló jogszakások is a kérelem teljesítése mellett szólanak, miert is a kamarában a kérelmet pártolni fogom.

nak. Husz évi praxisomban ez volt az első eset, hogy levelet vittem valakinek, aki saját magával levelez. Délután már nem gondoltam rá.

Másnap délután újra eljött és átadta a lila tintás levelet. A borítékon látszott a friss ragasztás, a ragasztószerszoros nyomaival. Négy óraker felmentem. Minden ügy történt, mint előző napon. Az ur fáradtan felbontotta, elolvasta, borraivalót adott és megköszönte. Három héten keresztül pontosan, minden délelőtt megkaptam a levelet. A biztos napi kereset könnyített életemen. Feleségemnek cipőt vásároltam, hus is került asztalunkra: a lila tintás levél jövevényéből.

Soha nem beszélünk egymással, de mégis úgy érzem, hogy nagyon szeretem ezt az embert, aki bolond ugyan, de hasznos hoz a szegény, de okos embernek. A lila tintás levél a használatától összegyűrődött, szélet a ragasztástól megkoptak. Diszkrét ember vagyok, de azért nem tudtam ollenállni a titokzatos levél csábításának és egy kapu alatt felnyitottam. Szép hegyes betűkkel ennyit volt írva:

Kedves Róbert!

Menyasszony lettem. Szombaton lesz az esküvőm. Ne sirjon többé, ur-asszony akarok lenni és becsületes.

Elly.

A levél tartalmából nem tudtam meg sokat, legfeljebb annyit, hogy nő miatt

vándorol a lila tintás levél zsebemből a bolondhoz és vissza.

Ez nem volt újság a számomra. Régen tudom, hogy férfi sorsát, okos cselekedetét, boldogságát a nők intézik, láthatatlan ártószálakon, mosollyal vagy könnyel, levéllel vagy üzenettel. A szomorú ur és Elly közt elképzeltem az összefüggést, csak azt nem értettem, hogy miért kell mindennap egy régen küldött levelet elvinni, elolvasni, leragasztani.

Oh tudom, hogy a leveleknek sorsuk van. Sokáig élnek fiókok mélyén, a gondolat apró gyöngyszemei lassan elsárgulnak, a szerelem ezerszínű szóvirága már csak bányadt mosolyt jelent annak, kinek egykor az élet májusán a boldogságot jelentette. Minden levelet tisztellek, ha közhöz kapom, úgy érzem, hogy valaki rám bizza rövid életének egy fontos epizódját, de nem értettem a bolond urat, aki egy régen megírt, a fiók mélyére vett levelet küldet magának. Elmondtam feleségemnek. Asszonyom nem sokat kutatja a dolgok okát, hanem hamarában kis vászondarabkákból tárcát varrt a levélnek, hogy ne gyűrődjék a gyakori használatból.

És történt, hogy egy délelőtt nem jött az ur. Hiába vártam délidőn keresztül. Nagyon megijedtem. Lehet — gondoltam — meghalt. A bolondok gyorsan halnak. Kétségbeesetten mentem délután a lakására. Az inas, mint régi is-

merőst, bevezetett a szobába. Az elegáns ur karosszékekben ült, szájában óriási szivarral. Mosolyogva fogadott. Arcán nyoma sem volt a megépetésnek, vagy haragnak, hogy hivatalosan zavartam. Helyet mutatott, likörrel kínálta és mikor zavaromban hebegni kezdtem, leintett és halk hangon a következőket mondta:

— Három héten keresztül becsületesen és pontosan hordott egy levelet. Biztosan azt hitte, bolonddal van dolga. A levél tartalmát elolvasta. Ugy-e nincs ebbe semmi különös? Egy fiatal lány bucsuzik egy öreg legényről, mert férjhez megy. Az öreg legény nagyon szerette ezt a fiatal leányt és nem tudott így — egyszerűen — beletörődni a változhatatlanba. Ezért kellett mindennap a hordár, hogy az öreg legény lassanként belenyugodjék. Mindennap újra és újra átélté azt a pillanatot, amikor három héttel ezelőtt a leány helyett a levél érkezett.

A régi kedve lassan visszatért, másra is tudott gondolni és tegnap délután a levél után betoppant a fiatal asszony... Tovább nem folytatta. Mélyet szippantott és nézte a kéken terjengő füstkarikákat. Borravaját nem adott, de kezett fogott velem. Torkomat a sírás fojtogatta. A lépcsőházban gyönyörű nővel találkoztam. Szinte szaladt az emeletre. Gyűlölettel néztem utána. Haragudtam minden urlasszonyra és a levél számára varrt vászontárcát könyvezzve összetéptem.

A módszer

Írta: Vajda Ferenc

A 264-es hordár mesélte:

Nagyon elegánsan volt öltözve. Hosszú szűk levelet adott, hogy a borítékon lévő címre délután négy órára elvigyem. Jól megfizette azután elment. A levelet megszolgáltam, finom parfüm illata volt, a cím lila tintával írva. Ebből is láttam, hogy jobb ember küldheti, mert csak azok írnak extra színű tintával. Délután pont négy óraker becsöngettem. Inas nyitott ajtót, bevezetett a szobába. Legnagyobb meglepetésemre ugyanaz az ur vette át a levelet, aki délelőtt átadta. Mintha nem is ismert volna. Fáradtan nyult a levél után, késél óvatosan felnyitotta, érdeklődéssel olvasta, csak a szája körül keletkezett valami fanyar, keserű vonás. Még borraivalót is adott.

Kicsit csodálkoztam a dolgon. Hordár vagyok, postája és közvetítője sok furcsaságnak. Láttam már levél átadaskor gőresösen zokogni, boldog, esillogó öröm és vittem naftalin szagu bundát sötét bolthajtásos zálogházba, utolsó aranygyűrűt az ékszerészhez. Hamis tanu voltam eikésett találkozóznál, sötét este cipeltem csomagokat, melyekben lopott holmi volt és nyári hajnalon sok pénzért melegbe burkolt csecsemőt tettem lenchéz kapuja elé. Az emberek sok mindent cselekszenek, melynek értelmét csak ők tudják, a piros sapkás ember utolsó néma közvetítője elhatározásuk-

KISEBBSÉGI ÉLET

Csikszentmárton főszolgabírája rendeletileg utasította a községi jegyzőket, hogy ezentúl a magyar neveket románosítsák. A kiadott rendeletben a románosítás elveit is megállapította: Abraham-Avram, Oláh-Román, Rövid-Scurtu, Fekete-Negrea, Szócs-Suciu, Krágh-Florea. A »hazafias« rendelet végrehajtásáért a főszolgabíró a jegyzőket személyükben tette felelőssé mondván — nem tűrhetjük, hogy a románok elmagyarosítsa a román impérium alatt is tovább tartson. A székelyek városától elkobozták már a magyar felírási cégétblákt. Most elkobozták a nevéket.

Costa Foru, a kiváló román pacifista politikust, mint ismeretes, nemrégiben súlyosan összeverték a kolozsvári diákok. A hunyadmegyei magyar párt a betegesen fekvő politikus iránt érzett mélyes részvétet a következő határozati javaslattal dokumentálta: »Azok között, akik a kisebbségi probléma fontosságát nemcsak román állami, hanem az állam nemzetközi tekintélye, ereje és becsülete szempontjából fogták fel, volt Costa-Foru, aki az első pillanattól kezdve hozzánk üdözöttékhez és sokszor szenvedőkhöz krisztusi szeretettel és szánalommal, megértéssel és barátsággal közeledett és tetteinek értékét meghaladó gyönyörű szavakkal, szenvedéseinket lejtörőni igyekezve, egyenjogú polgártársainak fogadott el kálváriás napjainkban. A magyarság soha ezt a gesztust Costa Forunak elfeleitenni nem fogja és őt — bármint is hozzon a jövő nemzetnártíri szívébe, mártíri bátorságáért hálával bejárja. Ilyen gondolatokól vezéreltetve, megdöbbenve attól a figyelmeztető fájdalomtól, amely Costa-Foru szavaiól ide a messze vidékre elsugárzott, kötelességének tartja Hunyad vármegye magyarsága úgy Costa-Foruval mint a nagy nyilvánossággal közölni, hogy ama tetteit, aki egy köztisztelőben és nemzetközi tekintélyben álló hővenéves, fégyvertelen és védtelen öreg férfit, egy ország büszkeségét, ki nemzetének és hazájának csak áldozatokot hozott, ellenkező, humánus meggyőződéséért és meggyőződésének bátor vallásáért botokkal támadja meg, mint jogállam polgáraihoz méltatlan magatartást a legsúlyosabban elítéli. A Costa Foru elleni támadást az egész ország polgársága a közrend, a közbiztonság és köztektély elleni támadásnak tekinti és e romboló irányzat ellen minden törvényes eszközzel küzdeni fog.

Az erdélyi magyar pártot több oldalról megtámadták, hogy nem védelmezze kellő eréllyel a zsidó vallásu magyarok érdekeit. A támadásokra válaszképpen a párt főtitkára dr. Deák Gyula, nyilatkozatot tett közzé, melyben többek között ezeket jelenti ki: »Nagy súlyt helyeztünk mindig a magyar párt a zsidókérdés tisztázására. Beható tárgyalásokat folytatott a Zsidó Nemzeti Szövetséggel, valamint állandó tanácskozások folytak a magát magyarnak valló zsidóság reprezentánsaival. Néhány nappal ezelőtt megalakult Nagyváradban a Zsidó Nemzeti Párt. Az alakuló gyűlésen elhangzott beszédek során megjegyezte valaki, hogy erre az önálló zsidópártra már csak azért is szükség volt, mert a magyar párt nem védelmezte eléggé a szorongatott zsidóságot. Ez az állítás teljesen alaptalan. Elég, ha emlékszünk Ugron Istvánnak, a magyar párt elnökének a minap megjelent nyilatkozatára, melyben Cuzának és híveinek tevékenységét élesen elítélte. Ezenkívül Jakabffy Elemér a szatmári magyarság alakuló gyűlésén, Willer József pedig Nagyváradon elég nyíltan leszögezték a párt álláspontját az anti-

szemita propaganda kérdésében. Ugy-szintén nem közömbös Barabás Bélának a brassói nagygyűlésen nyilvánított manifesztációja sem. Ezek mind azt bizonyítják, hogy a magyar párt minden alkalmat megragadott, hogy teljes erkölcsi súlyát latba vesse az erdélyi zsidóság mellett.

Az erdélyi községi választásokkal kapcsolatban rövid, szűkszavú távirat arról számol be, hogy Chirculescu miniszter Temesvárott jártában nyilatkozatot adott az ottani lapoknak; ő szorinte a kormány most nem tartja meg a községi választásokat, mert készülőd-

nie kell az általános képviselőválasztásokra.

E nyilatkozat burkolt bevallása annak, ami az eddigi halogatások után ugyis nyilvánvaló volt, hogy a kormány nem látja tanácsosnak a nagy választások küszöbén kitenni magát az esetleg szegyenletes vereséggel járó községi választásoknak a nemzetiségi vidékeken.

Ugyanekkor egy bukaresti jelentés arról számol be, hogy a liberális vezéreknek az az álláspontja, hogy a községi választásokat a sikerre való teljes kilátással minél hamarabb meg kell tartani, s ez azért lenne olyan sürgős, hogy ezzel elébe lehetne vágni a parasztpárt és nemzeti párt fúziójának.

Briand új választásokat ír ki

A szocialisták nélkül a kormánynak nincs többsége a kamarában

Párisból jelentik: Politikai körökben nagy főtosságot tulajdonítanak a szocialisták vasárnapi határozatának, mely kimondja, hogy

a párt nem vállal tárcát a kormányban,

hanem mint ellenzék igyekszik követeléseit elfogadtatni. A szocialisták a Briand-kormány pénzügyi politikáját mint hozták meg ezt a határozatukat, mely azért nagyjelentőségű, mert ha a kamarában

a szocialisták szembefordulnak Brianddal, a kormány elveszti azt a többséget, amely a nyugodt kormányzás előfeltétele. Az a hír, hogy a szocialisták döntése után a miniszterelnök azzal a tervvel foglalkozik, hogy

feloszlatja a kamarát és új választásokat ír ki.

A baloldali köztársaságiak remélik, hogy az új választáson sikerül Briand politikájának kamarai többséget szerezni.

Hága a hamis pénzek Mekkája

Ujabb pénzhamisítási botrány Hollandiában — Tizenkét és fél millió hollandi forint összegű hamis pezetát fedeztek fel

Hágából jelentik: A hollandi rendőrség Hágában tizenkét és fél millió hollandi forint összegű portugál hamis pénzt fedezett föl, amelyet a Banca de Angola megrendelésére készítettek

és Hollandiában akarták értékesíteni. A hamis papírpénzt egy angol nyomdában állították elő, ugyanabban a nyomdában, amely a portugál kormányval szerződéses viszonyban áll és Portugália pénzt nyomtatja, tehát a hamisítványok valójában az eredeti bankjegyek kiegészítői és a valódi pénztől semmiben sem különböznek.

A hamisítványokat úgy fedezték föl, hogy egyes bankoknál egy és ugyanarra a címletre egyforma sorszámú bankjegy fordult elő. Kiderült, hogy a Banca de Angola az angol nyomdában első ízben huszonöt millió hollandi forint erejéig rendelt portugál bankjegyeket. Ezeknek a hamisítványoknak forgá-

lombahozatala már régen kezdődött s így

rengeteg összeget sikerült harcolniok a hamisítókknak, akiknek élén Santos Pandora hágai portugál követ fivére áll. Magát a követet a portugál kormány felfüggesztette állásától és fivérét a hollandi rendőrség letartóztatta.

A portugál kormány felkérte a hollandi rendőrhatalmaságokat, hogy kiméletlenül járjon el a bankjegyhamisítók ellen s mivel időközben a portugál hatóságok a legnagyobb titokban kinyomozták az értelmi szerzőket, Lisszabonból megkeresés érkezett Hágába, hogy

tartóztassák le a főcinkosokat, akik között neves hollandi személyiségek is vannak, mint például San Salvador tiszteletbeli főkonzulja, Marang de Jeelveere, aki Hágában előkelő bankár.

A letartóztatásokat már foganatosította az amszterdami és a hágai rendőrség.

Radics István szubotikai látogatása

Rendőri intézkedések az esetleges tüntetések megakadályozására

A szubotikai és környékbeli Radics-párti és bunyevác pártszervezetek körében nagy előkészületek folynak a január 17-én Szubotícára érkező Radics István közoktatásügyi miniszter fogadására. Radicsnak ez lesz az első vajdasági agitációs utja és ezért hívei a vidékről is meg akarnak jelenni azon a népgyűlésen, amelyen az eddigi tervek szerint Radics beszédet mondana.

Radics István küszöbön álló érkezésével kapcsolatban a rendőrség is megtesz minden szükségesnek látszó előkészületet, hogy a horvát parasztpárt vezérének szubotikai tartózkodását semmiféle incidens ne zavarja meg. A rendőrségnek ugyanis tudomására jutott, hogy a

nacionalista elemek egyrésze tüntetésre készül Radics István ellen és ezért a rendőrség már idejekorán meg akar tenni minden óvintézkedést a közoktatásügyi miniszter biztonságának megvédésére.

A rendőrség ennek érdekében érintkezésbe lép — értesülésünk szerint — a csendőrséggel és a helyőrség parancsnokságával is, hogy Radics István szubotikai tartózkodásának a napján mindenütt erős készültség legyen készenlétben és a rendőrszemeket is meg fogják erősíteni, általában teljes rendőri permanenciát fognak elrendelni.

A Radics-párt vezetőtagjai pártvezérük első hivatalos vajdasági útját nagy igyekezettel készítik elő.

Az előkészítés munkálatait Konyovics István vezeti, aki a legutolsó képviselőválasztáson a Radics-párt szombori listáján listavezető volt.

Konyovics István görög-keleti karácsony napján Szomborba érkezett és azóta ott tartózkodik, hogy a gyűlésre minél nagyobb számú tömeget toborozzon. Az agitációt a Konyovics vezetése alatt álló szervezőbizottság kiterjesztette Baranya területére is, ahonnan szintén nagyszámú résztvevőt remélnék a szubotikai nagygyűlésre.

A forgalmi adóvallomást január végéig be kell terjeszteni

A tartományi pénzügyigazgatóság rendelete

Noviszadról jelentik: A noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság 100.300—925. számú rendeletében, hivatkozással a forgalmi adóról szóló törvény 10. §-ra, felhívja mindazokat, akiknek évi forgalma meghaladja a 360.000 dinárt, hogy külön a forgalmi adó céljaira ugynevezett forgalmi adókönyvet vezessenek, minden harmadik hónap végén mutassák be az illetékes pénzügyi hatóságnak és a könyvben tüntessék fel az 1%-ot kitevő adónak az elmúlt három hónapra eső összegét. Akiknek forgalma nem tett ki 360.000 dinárt, azok nem kötelesek adóvallomást tenni, de tartoznak három havonként az esedékes adóösszeget befizetni és pedig ugyanannyit, amennyit az előző évben fizettek, míg a fizetendő forgalmi adó nagyságát pontosan meg nem állapítják. Mindkét csoport adófizetői minden évben legkésőbb január 31-ig kötelesek az előző év bruttóforgalmáról általános adóvallomást betérjeszteni. Noviszad város és környéke nagy adózói a noviszadi pénzügyigazgatóság II. em. 21. számú hivatalában, a többiek a városi adóhivatalban (városháza, földszint 13.) és a noviszadi járásbeliek illetékes községi előjáróságuknál tartoznak vallomást betérjeszteni. Akik ezeket elmulasztják, vagy hamis vallomást tesznek, azok adóját az állami közegek meghallgatásuk nélkül fogják megállapítani és azonfelül szigorúan meg is büntetik őket és megfosztják felszólamlási joguktól.

A bánáti árvizek

A Duna és a Tisza további emelkedését várják

Beeskerekről jelentik: A hidrotechnikai ügyosztályhoz érkezett jelentések szerint a Duna és a Tisza, továbbá a bánáti mellékfolyók áradása még tart. A Duna magyarországi szakaszán Budapesttől Bezdánig újból emelkedett a víz és így a jugoszláv területen is emelkedés várható.

A Tisza felső folyásánál — egészen Szolnokig — már apadást észlelnek. A vizállás Csongrádnál kulminál, Szegednél és onnan délre a víz még emelkedik. Titeiné szombaton 588 centiméter volt a vizállás, vasárnap már 594-et mértek és hétfőn újabb tizenöt centimétert emelkedett a víz. Jugoszláviában csütörtökre vagy péntekre várják a vizállás kulminációját és bár nagyobb veszedelemtől nem tartanak, a töltéseket mindenütt rözsével erősítették meg, nehogy egy esetleges kosava-szél épen a kritikus pillanatban gyöngítse meg a gátakat.

A Béga — a hidrotechnikai ügyosztály jelentése szerint — elérte a kulminációt, a viztömeg lefolyását azonban hátráltatja, hogy a Tisza áradása visszafelé duzzasztja a vizet.

A Temesen az apadás már megkezdődött.

Ítélet az első hullaperben**A teljes biztosítási összeg kifizetésére ítélték a temetkezési társulatot**

A Bácsmegyei Napló január 5-i számában részletesen beszámolt arról az érdekes perről, amelyet Göncc Mihály indított a szubotical járásbíróson a Konkordia temetkezési társulat ellen 25.000 dinár biztosítási díj megfizetése iránt. Az alperes temetkezési társulat azzal védekezett, hogy Göncc egy idegen asszonyt fogadott fel, azt vizsgálta meg s íratta be a temetkezési egyesületbe Kovács Terézia néven. Az érdekes perben hétfőn délelőtt 9 órakor hirdette ki *Hadzsi-Kosztics* járásbíró az ítéletet. A bíróság kimondta, hogy a Konkordia temetkezési egyesület köteles az elhalt Kovács Terézia biztosítási díja fejében 25.000 dinárt és ennek 1925. év szeptember 20-ától számított öt százalékos kamatait és a felmerült perköltséget 15 napon belül tekintet nélkül a felelősekre Göncc Mihály kedvezményezettnek kifizetni. Az indokolásban a bíróság hivatkozással a tárgyaláson kihallgatott Steiner József, Tumbász Sándor, dr. Hósz Dezső orvos tanak valóságaira megállapítja, hogy a biztosított Kovács Terézia vizsgálata megmagát az orvossal s iratkozott be az egyesületbe és így megdől a Konkordiának az a védekezése, hogy az elhunyt tag helyett annak nevében más jelent volna meg az orvosnál.

Harc**a cigánybandával****Tíz hónap helyett háromévi börtön
A noviszadi felebbviteli bíróság tárgyalásai**

A zmajeváci nagy kocsmában 1924. újév éjszakáján nagy háborúság folyt. *Terényi* János zmajeváci legény a kocsmában cigányokkal mulatott, miközben valamin azután összekülönböztek és *Terényi* egy poharat vágott a muzikusokhoz, akik erre *Terényit* agyba-főbe verték. *Kocsics* Ferenc zmajeváci földműves *Terényinek* védelmére kelt. A cigányok ekkor *Kocsics* Ferencnek estek neki és őt verték. *Kocsics* az asztalról felkapott egy szódásüveget és azt *Bognár* Sándor muzikushoz vágta, mire *Szabó* Sándor muzikus bottal támadt *Kocsicsra*, akit késsel is meg akart szúrni.

Kocsics Ferenc a türelő elől meghátrált, hazafutott, ott felkapta vadászfegyverét, visszament a kocsmába és *Szabóra* célozva, elsütötte a puskát, amely *Szabót* kezén súlyosan megsebesítette.

A szombori államügyészség *Kocsics* Ferencet *Bognárral* szemben elkövetett súlyos testi sértéssel, *Szabóval* szemben pedig gyilkossági kísérlettel vádolta.

A szombori kerületi törvényszék múlt évi május 1-én *Kocsics* az enyhítő körülmények figyelembevételével *egy évi fogházra ítélté*. A bíróság *Kocsics* ittasságát és erős felindultságát enyhítő körülménynek vette.

A noviszadi kerületi törvényszék az elsőfoku ítéletet megsemmisítette és egyben utasította a törvényszéket, hogy újabb főtárgyalás megtartása nélkül hozzon újabb ítéletet.

1922. április 27-én a Noviszad-szubotical vonalon egy személyvonat a 176. számú vasuti óránál elfűtött egy a síneken áthaladó kocsi, amelynek utasai, *Simics* Izidor és *Simics* Juliska súlyos sérüléseket szenvedtek. A megindult vizsgálat megállapította, hogy *Pandurovics* Tima noviszadi vasuti őrmulasztotta a sorompót leengedni és ez a körülmény okozta a szerencsétlenséget.

Pandurovicsot a noviszadi kerületi törvényszék az 1922. november 17-én megtartott főtárgyaláson felmentette, mert a törvényszék bebizonyított ténynek fogadta el *Pandurovics* védekezését, hogy a sorompónál a jelzőkészülék nem működött.

A noviszadi felebbviteli bíróság hétfőn helybenhagyta az elsőfoku ítéletet, amely így *jogerőssé vált*.

Radu Jon grebenci (bánati) gazda kölcsonügyletből kifolyólag összevezett *Biba* Vikencia grebenci lakossal, akit 1922. november 20-án Grebencén fejszével a fején súlyosan megsebesített.

A belacrkvai ügyészség szándékos emberölés kísérletével vádolta *Radut*, akit a belacrkvai kerületi törvényszék *tíz havi börtönre ítélt*.

A noviszadi felebbviteli bíróság hétfőn *Radu* Jon büntetését három évi börtönre emelte fel. A védő semmisségi panaszt jelentett be, az ügyész megnyugodott.

Agyonlőtte a telepestársát**Titokzatos gyilkosság a szentai határban**

Szentáról jelentik: A Szentai közélben fekvő Tornvos-pusztai lakosságát nagy izgalomban tartja az a véres gyilkosság, amely a görög-keleti karácsony másnapján játszódott le az egyik tornvos-pusztai tanyán. A gyilkosság részletei még a nyomozó hatóságok előtt is ismeretlenek. Pénteken este ugyanis jelentést tettek a tornvos-pusztai csendőrségnek, hogy *Deutsch* Vilmos szentai földbírtokos egyik tanyáján gyilkossági történet, amelynek áldozata *Kosztics* Steván telepes.

A csendőrség, amint értesült a bűntényről, nyomban kiszállt a helyszínre, ahol megindította a nyomozást. Megállapították, hogy a gyilkos *Vujnovics* Mije, *Kosztics* telepes társa, aki *áldozatát revolverével agyonlőtte*. A csendőrség *Vujnovicsot* letartóztatta és beszállította a csendőrlaktanyára, ahol még a pénteki nap folyamán megkezdték a

kihallgatását. A gyilkosság előzményeit azonban még nem sikerült tisztázni és eddig mindössze az derült ki, hogy a véres eseményt megelőzően *Vujnovics* és *Kosztics* között szóváltás volt és a gyilkos a veszekedés hevében használta fegyverét.

A csendőrség a történetekről csak hétfőn délelőtt értesítette a szentai járásbírószéket, amely viszont a szubotical ügyészségnek tett jelentést a gyilkosságról. Az ügyészség elrendelte az áldozat felboncolását, amely kedden délelőtt fog megtörténni, a gyilkosság színhelyén. A boncolás mezejítésére *Davidovics* Bogdán járásbíró, dr. *Halász* János és dr. *Beleszlin* Brankó szentai orvosok fognak kiszállni Tornvos-pusztára.

A gyilkost, a nyomozás befejezése után, beszállítják a szubotical ügyészség fogházába.

A püspök randevui**Fölmentették Korenics kanonokot a rágalmazás vádjáról — Izgalmas jelenetek a zagrebi kanonok rágalmazási pörének főtárgyalásán**

Zagreből jelentik: A *Korenics*—*Kalodjera* rágalmazási pör hétfői tárgyalásán a vád képviselője, dr. *Tomac* Dragutin folytatta védőbeszédét és részletesen bírálta a vádlott részéről előterjesztett bizonyítékokat.

— A vádlott — mondotta — bár a legteljesebb bizonyítás áll rendelkezésére, nem tudta igazolni állításait. A püspök nem élt soha senkivel vadházasságban, ezt bizonyítja az 1921. augusztus 10-én kelt házassági levél, mely szerint egy zagrebi katolikus plébánián az egyházi törvény értelmében egybekeltek. A házassági szertartásnál jelen volt az a *Vidusics* Is, akire a vádlott, mint tanura hivatkozott. *Korenics* kanonok egyébként nem volt mindig ilyen intranzigens állásponton. Kezében van egy levele, melyet egy ókatholikus plébánoshoz intézett, akit felszólított, hogy lépjen vissza a római katolikus egyházba. A levélben *Korenics* megnyugtatta a plébánost, hogy a feleségével való viszonyát is majd valahogy rendezik. Az a vád, hogy *Kalodjera* püspököt a zagrebi rendőrség éjszaka nőtársaságban találta, onnan ered, hogy a püspök, mint a cölibatus elleni mozgalom vezetője annak idején falt a compli elé akarta állítani a római katolikus egyházat és titokban feleségül vett egy zagrebi nőt. *Kalodjera* Spáthben volt kanonok, felesége pedig Zagrebban élt. Egy alkalommal a püspök beutazott Zagrebba és fölkereste feleségét, akinek létezéséről a katolikus egyház titoktartó tóruma még nem tudott. A püspököt valaki ekkor feljelentette a rendőrségnek, amely kiszállt a helyszínre és *Kalodjera*val jegyzőkönyvet vettett fel. Ez a jegyzőkönyv jutott *Korenics* kanonok tudomására és ebből konstruálta meg vádját a püspök ellen.

Tomac ezután rátér *Vidusics* tanuvalóságára.

— *Vidusics* vallomása nem felel meg a valóságnak. A magam részéről hamis eskü miatt büntető feljelentést fogok ellene tenni az ügyészségnek. De nem

csupán *Vidusics*, a vádlott maga sem vallott őszintén, amikor kijelentette, hogy büntetlen előéletű.

A vád képviselője kivett táskájából egy aktát és felolvasta. Az irat szerint 1898-ban a zagrebi hétszemélyes tábla *jogerősen elítélte becsületesértésért Korenics kanonokot egy havi fegyházra*.

Az elnök: Hogy került önhöz ez az akta?

Tomac: Az irattárból szereztem be.

Az elnök: Érthetetlen, hiszen ön erre nem kért engedélyt.

Tomac: Egy törvényszéki írnok segített hozzá.

Az elnök: Szóval egész önkényesen szerezte meg.

Tomac ezután bejelentette, hogy *Kalodjera* püspök nevében százezer dinár kártérítést kér.

Az elnök (*Korenics*hoz): Igaz, hogy őnt a hétszemélyes tábla 1898-ban becsületesértésért elítélte?

Korenics kanonok: Igaz. Spevec egyetemi tanár pörölt be.

Az elnök: És miért nem mondta ezt meg?

Korenics: Nem tartottam említésre méltónak.

Ezután *Korenics* védője, dr. *Korenics* Iván, a vádlott unokaöccse mondta el védőbeszédét. Elmondotta, hogy *Korenics* kanonok *Vidusics*-nak a »Prepared« című lapban közzétett vádjait vette át. *Vidusics* állításait már csak azért is igazaknak kellett vennie, mert *Vidusics*, aki résztvett az ókatholikus mozgalomban, barátja volt *Kalodjera*-nak. De különben is meggyőződött *Korenics*, hogy a vádak mind helytállóak és ezeket most is fentartja. A püspök nem a feleségével, hanem barátnőjével randevuzott Zagrebban. A vádlott birtokában van *Bonatecsics* spáti püspök egy átiratának, melyben a püspök olyanokat ír volt kanonokjáról, *Kalodjera*ról, hogy azok arcpirítók. A pörben ez lesz az utolsó ütéskártyájuk, melyet úgy hiszi, sikerül bebizonyítani, hogy az ókatholikus püspök ellen emelt vádjai igazak.

Korenics másik védője, dr. *Semics* emelkedett ezután szólásra.

— Ritka eset az — mondotta — szinte egyedülálló az utóbbi évek kriminológiájában, hogy egy pörben, amelyet két magas egyházi méltóság folytat egymással, most már harmadikban legyen kénytelen a törvényszék a közérdekes védelme címén zárt tárgyalást elrendelni.

Ezekre a szavakra izgatottan felugrott a helyéről dr. *Tomac* Dragutin, a főmagánvádló képviselője és kérte az elnököt, hogy a védőt utasítsa rendre.

Az elnök: Bizza csak rám, tudom a kötelességemet!

Tomac dr. semmisségi panaszt jelentett be.

Az elnök: Kérem, ne zavarja a tárgyalást.

Tomac és az elnök közt ezután izgatott szóharca fejlődött ki, amelynek végén az elnök bejelentette, hogy a vád képviselőjét fegyelmi büntetéssel fogja sújtani. A bíróság visszavonult tanácskozással és öt perc múlva az elnök kihirdette a bíróság határozatát, amely szerint dr. *Tomacot* ötven dinár pénzbírságra ítélté.

— Figyelmeztetem egyben — mondotta az elnök *Tomac*-nak — ha még egyszer megzavarja a tárgyalás menetét, akkor kizárom a tárgyalásról és fel fogom hívni a főmagánvádlót, hogy más ügyvédet bizzon meg képviselőjével.

Tomac erre bejelentette, hogy a büntetőperrendtartás 66. paragrafusa értelmében elfogultsági kifogást emel egy az elnök, mint a tanács tagjai ellen.

Az elnök: Indokolja meg elfogultsági kifogását.

Tomac: Nem bízom az önök pártatlanságban.

Az elnök felfüggesztette a tárgyalást és a tanács tagjaival tanácskozással vonult vissza. Egy órák tanácskozás után az elnök kihirdette, hogy az elfogultsági kifogást a bíróság nem veszi figyelembe, mert *Tomac* azt nem tudta megindokolni.

A bíróság este kilenc órakor rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, melyben *Korenics* kanonokot a rágalmazás és becsületesértés vádjáról fölmentette. Az ítélet ellen *Tomac* dr. felelőszéket jelentett be.

Gyógyszerészbojkott a munkásbiztosítók ellen**A zagreb gyógyszerközpont megszüntetését követelik a gyógyszerészek**

A horvátországi gyógyszerészek panasszal fordultak a közegészségügyi miniszterhez a zagrebi Országos Munkásbiztosító Hivatal ellen, amely gyógyszerközpontot állított fel és a központhoz tartozó munkásbiztosító pénztárakat gyógyszerekkel látja el. A horvát gyógyszerészek ebben jogos érdekeik sérelmét látják és a gyógyszerközpont megszüntetését kérik a közegészségügyi minisztertől.

Hasonlóképp tiltakoznak az ország többi részének érdekelt gyógyszerészei a zagrebi Országos Hivatalban felállított gyógyszerközpont működése ellen. Szubotican *Gilly* György gyógyszerész a rendőrségnek tett feljelentést a munkásbiztosító ellen jogtalan gyógyszerárúsítás címén és a rendőrség a feljelentés alapján lefoglalta a munkásbiztosító gyógyszerkészletét.

Hír szerint az ország gyógyszerészei ebben a kérdésben egyöntetűen úgy fognak határozni, hogy mindaddig, míg a közegészségügyi minisztérium panaszukat nem orvosolja, beszüntetnek minden hitelezést és százalékos engedményt a munkásbiztosító pénztárakkal szemben.

Rakovszky Iván belügyminisztert kikapcsolták a frankhamisítás új nyomozásából

Ötvenkét francia detektív érkezett Budapestre — A francia kormány a pénzhamisítók mögött álló politikusok szerepének tisztázását követeli. Az Erzberger-gyilkos Schultze leplezte le Párisban az Albrechtista-puccs szervezőinek pénzhamisítási tervét — Gömbös mutatta be Schultzet a frankhamisítóknak — A francia kormány gróf Teleki Pál volt miniszterelnök letartóztatását is kívánja

A francia sajtó Horthy Miklós kormányzót támadja

Budapestről jelentik: A frankhamisítási bűnyű a különböző politikai pártok tagozódását rendkívül leegyszerűsítette: pillanatnyilag csak két politikai párt van a magyar politikában, a hamisító-ellenes párt és a nyomozás-ellenes párt. Szombaton a hamisító-ellenes párt átmenetileg defenzívába került, mert a pénzhamisítók magas protektorai elrendelték a nyomozás beszüntetését, de — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — ezt vasárnapra francia nyomásra vissza kellett vonni.

A francia kormány vasárnapig két demarsot küldött Magyarországnak, az első dr. Nádosy Imre letartóztatását követelte, a második pedig gróf Teleki Pál volt miniszterelnök őrizetbevételét.

Az első demarsok elvetették a magyar kormány, a másodikat azonban nem teljesíthette, mert Horthy Miklós kormányzó, aki — mint mondotta — Telekit ártatlannak tartja, nem járult ehhez hozzá. Ekkor határozta el legfelsőbb helyen, állítólag

olasz biztatásra, hogy nem tesznek eleget a francia kormány követeléseinek és beszüntetik a nyomozást, minthogy az, ha tovább folytatnák, még az eddigi letartóztatottaknál is magasabb személyiségeket kompromittálna.

A nyomozás-ellenes párt félreértve a francia kormány türelmét és azt úgy értelmezte, hogy a francia kormány meg van elégedve a nyomozás eddigi eredményeivel és nem fog a végső eszközökhöz nyulni, ha

megfelelő kártérítést kap a Rettek-uccában készült ötszáz millió hamis frankból forgalomba került tizen-nyolc-husz millió frank értékű hamis bankjegyekért.

Ilyen irányban történtek is lépések, minthogy azonban a francia kormány nagyon jól tudja, hogy ha a jelenlegi magyarországi rezsim minden exponense, köztük a pénzhamisítók protektorai helyükön maradnak, akkor

semmi garancia sincs arra, hogy három hét múlva nem indul meg újból a Térképészeti Intézetben a franknyomó-gép.

A bécsi *Die Stunde* tudósítója előtt egy francia diplomata kijelentette, hogy kormányára várakozása a frank-ügyben csak a nemzetközi advariaság szabályainak megfelelő magatartás, de miheiyt a magyar kormánynak a büntett földterítésére irányuló igyekezetét nem fogják kielégítőnek találni, a cselekvés terére fognak lépni. Hogy ez nem volt üres szóbeszéd, mutatja, hogy

a budapesti nyomozás beszüntetése után harmadikat órával a budapesti rendőrségen ötvenkét Párisból érkezett francia hivatalnok jelentette be magát, akik valamennyien a budapesti francia konzulátus tisztviselőiként mutatkoztak be.

Ezek a „konzulátusi tisztviselők” természetesen francia detektívek, akik a frankhamisítási ügyben fognak nyomozni. Azért volt szükség ennyi detektívre, mert

a francia detektívek meg akarták figyelni azt a negyven előkelő ma-

gyar politikust, akiknek letartóztatását már egy hete sürgetik.

A frankhamisítók névsora, amit a francia detektívek magukkal hoztak, szenzációsan érdekes és világbotrány lenne belőle, ha mindazokat letartóztatnák, akik a franciák fekete listáján szerepelnek.

Arra vonatkozólag, hogy a franciák névjegyzéke milyen adatokon és kiknek a vállomásain alapszik, semmi támpont sincs, annál kevésbé, mert — mint kiderült — Nádosy Imre és Windischgraetz Zdravetz tábori püspöknek tett esküjükhöz képest vasárnapig egyetlen szóval sem vallottak társaikra, hanem magukra vállalták az értelemi szerzősége. Ezzel szemben Rába Dezső, Windischgraetz titkára terhelő vallomást tett számomra olyan előkelő személyiségre, akik nincsenek letartóztatva, de szerepelnek a francia listán. A franciák névsorában — amely kellő ellenőrzés hiányában természetesen nem tekinthető hitelesnek — szerepel Windischgraetz társai közt íái Fáy László földbirtokos, Horthy Paulette-nek, a kormányzó leányának az ura, Bartha Richard, a kormányzó kabinetiroda főnöke, Gömbös Gyula és Magasházy László, a kormányzó szárnysegéde.

Barthát és Magasházyt már ki is hallgatták az ügyészségen, de ezt titokban tartották a lapok előtt, illetve csak annyit ismertek be, hogy Magasházy meglátogatta Sztrache főügyészt. Általában a francia sajtó is Horthy Miklós kormányzót ellen élézi fel a frankbotrányt.

Az *Ere Nouvelle* azt írja, hogy a magyarországi rezsim súlyosan kompromittálva van a pénzhamisításban és teljesen belgazolódott Horthy felelőssége.

Ugyanígy értelemben ír a többi francia vezető lap is,

a *Petit Parisien* szerint Horthy személye szerint is bele van keverve a frankhamisítási ügybe,

amelynek a monarchia restaurálása volt a célja. Még fantasztikusabb a *Matin* értesülése, amely szerint

a pénzhamisításról előre tudott II. Vilmos német ex-császár is, akinek jóváhagyása után kezdték meg a hamis frankok gyártását.

Ha ez ilyen formában nem is felel meg a tényeknek, bizonyos, hogy a frankhamisítás csak bevezetője volt annak a nagyszabású politikai célokot szolgáló nemzetközi pénzhamisítási akciónak, amelybe a dinárhamisítás is beletartozik.

A közvetlen összefüggés ezek között a manipulációk között talán nem mutatatható ki, de minden jel arra vall, hogy az Albrecht-Rupprecht-Mussolini-koncepció keretébe tartozó országok fájvédői, a „nacionalista internacionálé” hamisította a frankot, dinárt és a csehszlovák koronát.

A frankhamisítást — mint a francia hatóságok már régebben hangoztatják — a bajor fájvédők kezdték és a pénzhamisítói munkában résztvevő Schultze Henrik hadnagy, az egyik Erzberger-gyilkos is. A francia hatóságok idejékorán

tudomást szereztek erről a tervről és a bajorországi pénzhamisítói műhelyt emiatt Schultze letróbbantották. Amikor az Erzberger-gyilkosság tetesét köröznj kezdték,

a pénzhamisító Schultze Magyarországra menekült és Gömbös Gyula nagytétényi villájában rejtőzött el. Amikor ez kiderült, a magyar hatóságok — mint emlékeztet — kiutasították Thylessennel együtt Schultzet is Magyarországról és utnak indították Jugoszlávia felé, de a két Erzberger-gyilkos sohasem lépte át a határt, hanem visszavért Budapestre. Az, akkori országos főkapitány, dr. Nádosy Imre kommunikét adott ki, hogy Schultze és Thylessen Törökországba utaztak és ugyanekkor a magyar fájvédők vezetői, Gömbös és Ulain megkezdték a tárgyalásokat Schultzeval arról, hogyan lehetne Magyarországon is frankhamisító-műhelyt felállítani.

Schultze — bajor állampolgár létére — tiszviselője lett a magyar katonai térképészeti intézetnek, ahol aktív részt vett a pénzhamisításban, majd vállalta, hogy az első hamisítványokat Franciaországban elhelyezni.

A bajor Schultze azonos a Térképészeti Intézet »német származású Schultze nevére nyomdászával, aki a budapesti rendőrség szerint — mint a Bácsmegyei Napló is megírta — Párisban előre elárulta a francia hatóságoknak a pénzhamisítási akcióit.

Az olasz-bajor-magyar fájvédőszövetség osztással dolgozik és mindegyik valutát

Új letartóztatások előtt

A hivatalos magyarázat szerint herceg Windischgraetz Lajos vasárnapi hatodik vallomása tette lehetővé, hogy a frankügyben új nyomozást kezdjenek. Vasárnap jegyzőkönyvbe vették a herceg vallomásának azokat a részleteit is, amelyekben »beköpte» a rendőrségnek eddig még ismeretlen bűntársainak a nevét. A hatodik Windischgraetz-vallomás még súlyosabb színben tünteti fel Nádosy országos főkapitány szerepét, aki — a herceg szerint — szellemi vezetőre volt a frankhamisítótársaságnak.

A herceg írásbafoglalt vallomását nyomban elvitték Pesthy Pál igazságügyminiszterhez, akinél vasárnap és hétfőn konferencia volt, amelyen az ügyészség és a rendőrség vezetői is résztvettek. Ezen a konferencián

elhatározták, hogy a Windischgraetz vallomásban megnevezett előkelőségeket elő fogják állítani a rendőrségre és szükség esetén le fogják őket tartóztatni.

A határozat alapján Marinovich Jenő főkapitány, megvette már a szükséges intézkedéseket, amelyek mind arra vallanak, hogy a legközelebbi napokban nagy meglepetések és szenzációk új letartóztatások várhatók. Erre vall Jules Emmerlynek hétfőn tett nyilatkozata is, amelyben kijelentette, hogy Doucet rendőrkapitánnyal körülbélül még egy héttig fog Budapestben maradni, mert Marinovich főkapitánnyal hétfőn folytatott megbeszélésétől sokat vár és ennek

olyan állapotban hamisítják, amelyre leg- a gyanu elhárítása céljából munkameg- kevésbé eshetik a gyanu. Eppen ezért a dinárhamisítást nem Olaszországban, vagy Magyarországon, hanem Németországban hajtották végre, míg — a francia hatóságok szerint — az olasz fasiszták csehszlovák koronát fogtak gyártani.

Minthogy a francia kormány minden vonatkozásában ismeri ezt a nagyszabású pénzhamisítási tervet, nem mehetett bele a budapesti bűnyű eltussolásába és

vasárnap reggel a magyar kormány már megkapta a harmadik francia demarsot.

Bethlen — aki szombaton abban a tudatban deferált a nyomozás-ellenes párt- nak, hogy a nyomozás megszüntetésére kiadott kormányminizkedés, amelyre öt kényszerítették, csak ideiglenes, mert a francia kormány ugysem fog ebbe beleegyezni — a demars átvétele után azonnal érintkezésbe lépett Horthy kormányzóval és ez után adta ki a rendelkezést, hogy a nyomozás fonatát újból fel kell venni.

Hivatalosan azzal magyarázzák az újabb nyomozás elrendelését, hogy Windischgraetz herceg vasárnap dében váratlanul vallomást tett, a melyben töredelmesen bemártotta azokat a bűntársait, akiknek neve eddig még nem szerepelt

és ezzel lehetővé tette, hogy a rendőrség új anyagot kutasson fel. A francia detektívek viszont úgy tudják, hogy Windischgraetz ezt a vallomást már régen megtette, csak akkor nem vették fel róla jegyzőkönyvet.

Az új nyomozás ügyében egy vasárnap, mint hétfőn konferencia volt Pesthy Pál igazságügyminiszternél, amelyen résztvevett minden ügyészségi és rendőrségi tisztviselő, akinek szerepe van a frankhamisítási ügy nyomozásában. Politikai körökben valósággal

szenzációként hatott az a hír, hogy egyik konferencián sem vett részt Rakovszky Iván belügyminiszter, a kik — ugyilátszik — teljesen kikapcsolódott a pénzhamisítási ügy nyomozásából, miután eddig ő irányította.

Ehhez a tényhez a legkülönbözőbb kombinációkat tűrik.

P. H. E.

alapján egy-két napon belül az ügy új fordulatot fog venni és szenzációs letartóztatásokat fog eredményezni. Emmerly és emberei egyébként hétfőn is állandóan érdeklődtek az ügyészségen és a rendőrségen a nyomozás új adatai iránt.

Windischgraetz, a koma

A budapesti rendőrséget már több helyről figyelmessé tették arra, hogy a frankhamisításban résztvevő dr. Mészáros Gyula volt egyetemi tanár, az angorai török muzeum igazgatója is, aki ugyan a rendőrség megállapítása szerint az utolsó félévben nem járt Magyarországon, azonban több egyetemi tanár néhány hete találkozott vele gróf Klebelsberg Kuno közoktatásügyi miniszter előszobájában. Mészáros 1920-ban a bécsi rendőrség tettenérte, amint hamis ötszázszekolosokat hozott forgalomba és letartóztatva, Mészáros Gyulát igen szoros baráti kötelek lüzték Windischgraetz herceghez. A herceg ugyanis keresztapja a vállalkozó szellemű tudós két kisleányának s ezen a révén tartós, benső barátság fejlődött ki közöttük. Mindenesetre ióltunó, hogy a frankok hamisítója éppen a szokolok hamisítóját méltatta kitüntető bizalmára, ennél csak az feltünőbb, hogy Windischgraetz és Mészáros összeköttetését a nyomozás vezetőit nem érdeklik.

Ulain és Windischgraetz

A frankhamisítás egyik gyanúsítottja, Ulain Ferenc, hogy a letartóztatott her-

ceg Windischgraetz Lajossal négyszemközti beszélhessen, bejelentette az ügyészségen, hogy ő társvédője a krumplibercegnék dr. Dánér Bélával együtt. Után hétfőn délelőtt engedélyt kért védenice meglátogatására. Míg az engedélyre várakozott, kijelentette az

Gömbös mutatta be Schulzét a frankhamisítóknak

Nagy igyekezettel kutatja a rendőrség, hogy a titokzatos Schulz, aki Párisban a frankhamisítást még a hamis bankjegyek forgatombahozatára előt elárulta a francia rendőrségnek, csakugyan azonos-e az Erzberger-gyilkos Schulze Henrik hadnaggyal, Gömbös nagytétényi vendégével. A nyomozás megállapította, hogy a múlt év elején a gyilkosság miatt körözött Schulze három darab hamis ötszázfrankos bankjegyet mutatott Windischgraetznek és Nádosssynak és azt állította, hogy azokat Bajorországban készítették, de a bankjegyek készítő műhelyt a levegőbe roppantották, mert a franciák tudomást szereztek róla. Schulze ezután rábeszélte Windischgraetz herceget és Nádosst, hogy álljanak ok a bankjegyhamisító-akció élére, mert az ő magas állásuk és tekintélyük jobban biztosítja az akciót sikerét, mint a bajorországi kislejtet.

Schulzet ettől kezdve állandóan együtt látták Windischgraetzzel és Nádosssyval, akiknek minden megbeszélésén részt-

Háromszázharminc millió

A vasárnap letartóztatott dr. Schwartz Tibor hétfőn beismerő vallomást tett és elmondta, hogy Andor Endrével együtt ő is megbízást kapott, hogy hamis ezerfrankosokat Milanóba vigyen. Hogy kiől kapott erre megbízást, arra vonatkozólag nem volt hajlandó vallani.

A rendőrség egyébként hétfőn újból letartóztatta dr. Mankovics Bélát, a Hollandiában letartóztatott Mankovics György fivérét, akik néhány nappal ezelőtt szabadlábra helyezték. Mankovics Béla, aki eddig tagadott, most beismerie, hogy öccse megbízásából hamis ezerfrankosokat helyezett letétbe háromszázharminc millió magyar korona értékben a Tüzhegy-Banknál. A letétbe-helyezett bankjegyekért kapott összegből utazott ki öccse Hollandiába. Amikor Hágában letartóztatták öccsét, gyorsan elment a Tüzhegy-Bankba és ott visszavárhozza a hamis frankokat, amelyeket elégetett.

A rendőrségi vallomásból nem derül ki, hogy a visszaváltáshoz szükséges háromszázharminc milliót Mankovics Béla honnan vette, pedig valószínű, hogy nem találta az uccán...

Házkutatás eredmény nélkül

A rendőrség hétfőn újabb házkutatást tartott a Magyar Nemzeti Szövetség helyiségében. Windischgraetz újabb vallomása szerint ugyanis Szörtsey József kormányfőtanácsos ott szortirozta a hamis ezerfrankos bankjegyeket. A házkutatás a hivatalos jelentés szerint nem járt eredménnyel.

A rendőrség ezenkívül házkutatást tartott Szörtsey lakásán is, de hogy milyen eredménnyel, arról semmi sem szivárgott ki.

Zadrevetz — bünpalástoló

Zadrevetz István tábori püspök ott

„A magyar kormány felelős” — mondja Bethlen

Párisból jelentik: A Petit Parisien hosszabb beszélgetést közöl, amelyet gróf Bethlen István miniszterelnök a lap Budapestre küldött tudósítójával folytatott. A nyilatkozatban Bethlen igyekezett bizonyítani, hogy a frankhamisítás ügyében nincs politikum, majd a következő érdekes kijelentést tette:

— Az ügy természetesen a parlament elé kerül. A kormány felelős minden hivatalos állásban levő személyért és ha ezek olyan bünt követnek el, amelyből

ujságíróknak, hogy most már nagyon gyorsan ki fogják szabadítani Windischgraetzék. Után azután bevonult a fogházba, hogy vehassa védencéit a szükséges utasításokkal a bejósolt gyors szabadulás érdekében teendő vallomásra nézve.

vett, sőt az Állami Térképészeti Intézetben is résztvett a bankjegyhamisítás előkészítő munkájában, azonban amikor a bankjegyek gyártását megkezdték, nyomtalanul eltűnt Budapestről és Párisba utazott, ahol jelentkezett a rendőrségen és nagy jutalom ellenében minden elmondott.

Schulzetől tudta meg a francia rendőrség már hónapokkal ezelőtt mindazokat az adatokat, amelyekkel a párisi detektívek Budapestre érkeztek.

A nyomozó hatóságok kihallgatták Gerő őrnagyot és Rába Dezsőt, akik elmondták, hogy csakugyan volt egy Schulz, vagy Schulze nevű német munkás a térképészeti intézetben, de ők nem tudták, hogy ez az Erzberger-gyilkossal azonos. A személyleírás, amit róla adtak, teljesen ráillik az Erzberger-gyilkos Schulze hadnaggyra. Minthogy

Schulzet a frankhamisítók vezérének Gömbös Gyula ajánlotta be, ennek az ügynek érdekes fejleményei várhatók.

a katonai hatóságok büntető elítélésére miatt indították eljárás a katonai b. t. k. 518 paragrafusára alapján, de ez az eljárás úgy látszik egészen elméleti jellegű, mert

a katonai hatóságok még semmi irányban sem intézkedtek a tábori püspököt a Margit-körtul katonai ügyészségen eddig még nem hallgatták ki.

A bűmpártolást a katonai büntető törvény hat hónaptól egy évig terjedhető börtönnel bünteti.

Jankovich újabb vallomása

Hágából jelentik: A hágal vizsgálóbíró újból kihallgatta Jankovich Arisztidet, aki

teljes beismerő vallomást tett és megnevezte azokat, akik a frankhamisításban résztvettek.

Jankovich elmondta, hogy maga csomagolta a hamis bankjegyeket külön csomagokba Hollandia és Skandinávia számára. Az volt a megállapodás, hogy eleinte csak egyenként kell értékesíteni a hamisítványokat, ha pedig már a francia pénz árfolyama leromlott, akkor egész csomagokat kell a pénzintézeteknél letétbe helyezni, úgyhogy a csomagok tetején egy valódi ezerfrankos legyen és a letétekről hitellevelet kell kiállítani, amelynek alapján más pénzintézeteknél kell felvenni a feltüntetett ellenértékeket.

Jankovics kihallgatásán jelen volt egy francia rendőrhívos, aki tízenkét nap óta Hollandiában tartózkodik.

Korányi Párisban

Párisból jelentik: Báró Korányi Frigyes párisi magyar követ, aki a frankhamisítási ügyben való informálódás céljából utazott Budapestre, hétfőn visszerkezett Párisba.

az országra nehézségek származnak, a kormány felelőségének kérdését a parlament előtt fel kell vetni. A kormány természetesen nem tér ki ez elől a felelőség elől, de lemondásról nincsen szó.

A francia újságíró kérdésére még hangsúlyozta Bethlen, hogy Horthy kormányzó és a kormány között nincsenek ellentétek.

Külföldi lapszemle

A francia sajtó, amely eleinte teljes el-

ismeréssel adózott a Bethlen-kormány-nak az erélyes nyomozásért, teljesen megfordult, eltussolásra beszél és Horthy Miklós kormányzót teszi felelősé a pénzhamisításért. A Quotidien a magyar kormány ellen intézett támadásában a következőket írja:

— A magyar kormány bűnrészessége — minél előbb halad az ügy felderítése — mindig nyilvánvalóbb. Egy áruló, gaz támadás készült a francia köztársaság ellen és éppen olyan kormány részéről, amely mindig barátságot szimlelt és tagja a Népszövetségnek. A pénzhamisítók a monarchiát akarták visszaállítani Magyarországon a francia köztársaság költségén.

Az egyik legelőkelőbb berlini lap, a Vossische Zeitung első oldalán »Horthy-kriszta» címmel a frankhamisítási ügynek szentelt és azt írja budapesti jelentés alapján, hogy

Horthy Miklós távozása a kormányzói székéből elkerülhetetlen.

A román lapok vezetőhelyen foglalkoznak a budapesti frankhamisítási botrányral és éles támadást intéznek a jelenlegi kormányrendszer ellen. Az Ada-

A beogradi magyar követ Nincsicsnél

Beogradból jelentik: Hétfő délelőtt Grenard francia és Olshausen német követ, valamint Hikmed bej török delegátus felkeresték Nincsics külügyminisztert, akinél az esti órákban Hóry András beogradi magyar követ is látogatást tett. Mindezek a tárgyalások a frankhamisítási ügygel vannak kapcsolatban, amely iránt ugy politikai, mint diplomáciai körökben óriási az érdeklődés.

A sajtó nagyrésze támadja a kormányt és különösen a külügyminisztert habozó magatartása miatt és azért nagy az elkésérés, mert

Bogdanovics zagrebi rendőrkapitány, aki Budapestre akart utazni, hogy a frank- és a dinárhamisítás közötti összefüggés után nyomozzon, nem kapott magyar vizumot.

A magyar belügyminiszter sógorának bankógyára van a Kanári-szigeteken?

Beogradból jelentik: A hét év előtti szegedi ellenkormány egyik tagja, aki most Beogradban tartózkodik és jól ismeri a frankhamisítási ügy szereplőit, a következő érdekes — bár tagadhatatlanul fantasztikus — adatokat mondotta a magyar fájvédők nemzetközi pénzhamisítási akciójáról:

— A frankhamisítási ügygel kapcsolatban nem volna érdektelen kiterjeszteni a nyomozást arra sem, hogy hol gyártanak még a magyar szélsőjobb-dali elemek hamis bankjegyeket. Biztos tudomásom van arról, hogy

Paksy Géza volt fregati-kapitány és Sándor Miklós, Ragov-

A dinárhamisítás értelmi

A németországi dinárhamisítás ügyében folyó nyomozás teljes eredménnyel járt, azonban a nagyszabású dinárhamisítási akció értelmi szerzői még ismeretlenek. Mint Zagrebból jelentik, a zagrebi rendőrség hétfőn két táviratot kapott a dinárhamisítási ügyben Németországban tartózkodó Lázics Zsika miniszteri osztályfőnöktől. A táviratokból megállapítható, hogy a dinárhamisítás felderítésére megindult nyomozás a legteljesebb eredménnyel végződött. Lázics Zsika osztályfőnök egyik táviratában azt közli, hogy Bielfeldben a német rendőrség segítségével sikerült felkutatni a bankóprést, ameyen a hamis ezerfrankosokat gyártották. Megállapították, hogy a hamis bankjegyeket Bielfeldből Duisburgba szállították és itt vette át értékesítés végett Jávör Millán, aki viszont Mandulics, Jurcsevics és Czár nevű bűntársai között osztotta szét.

A másik távirat arról számol be, hogy a német rendőrség a nyomozás során többeket letartóztatott, azonban

verul azt írja, hogy a frankhamisításban súlyosan kompromittálva van Horthy Miklós kormányzó is.

— Ezek után — írja az Adaverul — feltételezhető, hogy Horthy levonja a konzekvenciákat és lemond kormányzói méltóságáról. A nagyhatalmaknak pedig erélyes lépéseket kellene tenniük azért, hogy az a bűnöző banda, amely má Magyarországon uralmon van és amely gyilkol és pénzt hamisít, lekerüljön a hatalomról.

A Népszövetség elé?

Londonból jelentik: A Daily Telegraph szerint a kisantant államai kérdést intéztek a nyugati hatalmakhoz, lesznek-e olyan lépések, hogy a Népszövetség foglalkozzék a frankhamisítás ügyével. A Daily Telegraph megállapítja, hogy a frankhamisítás és a magyar puccstervek Magyarország belső ügyének tekintendők, azonban van egy olyan pont, amelynek alapján a Népszövetség beavatkozhat az ügybe: a népszövetségi alapokmány második szakasza, amely a békét veszélyeztető cselekmények elhárítására nézve sorol fel hathatós intézkedéseket.

bár a németországi dinárhamisítás egyes számai Budapestre vezetnek.

A kisantant külügyminiszterei között egyébként állandó táviratváltás folyik a frankhamisítás ügyével kapcsolatban.

Az intervenció kérdése azonban csak akkor lehet aktuális, ha Paksics miniszterelnöktől, akit a kormány futár útján értesített, megérkezik a válasz.

Nincsics külügyminiszter ezért helyezkedik egyelőre várakozó álláspontra. Paksics válasza után kerül tárgyalásra a kisantant esetleg teendő közös lépése, amelytől függetlenül Jugoszlávia külön kéri fogja a magyar kormányt, tegye lehetővé, hogy a jugoszláv detektívek ugyanolyanokan akadálytalanul dolgozhassanak Budapestben, mint amilyen felhatalmazásuk van a francia rendőrség kiküldötteinek.

szky Iván belügyminiszter sógora, akik különböző büncselekmények miatt menekültek el Magyarországról, a Kanári-szigeteken európai valutákat hamisítanak olyan bankjegynyomógépeken, amelyeket Magyarországról vittek ki.

Ajánlatos volna, ha a rendőrség házkutatást tartana Maillot Nándor volt, országgyűlési képviselőnek Windischgraetzzel szomszédos sárospataki birtokán, mert Maillot intim barátja volt Windischgraetz Lajos hercegnék és a herceg minden nevezetes üzemében részt-

szervezői még ismeretlenek

Jurcsevics és Czár ezideig még nem sikerült kézrekeríteni. Jurcsevics állítólag Jugoszláviába szökött, míg Czár Németországban rejtőzködik. Ugyancsak kiderítették, hogy a bankhamisítás értelmi szerzője nem Jurcsevics, sem nem Czár, hanem eddig még ismeretlen személyek, akiknek már nyomában is van a rendőrség. A hamisítványokból mindössze negyven példány került forgalomba, Jávör mindössze tíz darabot értékesített.

Berlini jelentés szerint kinyomozták, hogy a Nordhold und Sieker-téte litográfiai intézetben állították elő a jugoszláv ezerdinárosokat. A nyomdában lefoglalták a gyártáshoz használt litográfiai köveket s még két métermázsapapíroszt, ami a további hamisításhoz készletben volt. A nyomda tulajdonosát és azt a litográfust, aki a rajzokat köbe véste és a megbízót is sikerült kézrekeríteni. Meg van állapítva, hogy a bielfeldi nyomdában eddig 8000 darab 500 és 1000 dináros bankjegyet hamisított-

rak, amelyet becsempészték Jugoszláviába, de még 30.000 darab hamisítvány elkészítésére volt megbízása a bielleli cégnek, azonban a gyártást félbeszakították, mert aki a megbízást adta, az írásban megalkapított határidőre nem fizetett a munkáért.

Hamis ezres Susákon

A susáki rendőrség hétfőn arról értesítette a zagrebi rendőrséget, hogy Susákon találtak egy hamis ezerdináros bankjegyet, amelyet a rendőrség foglalt.

A nyomozás megindult annak megállapítására, hogy nincs-e több hamisítvány forgalomban a nagy idegenforgalommal rendelkező tengerparti városban.

Nem bélégek le az ezresbankokat

A dinárhamisítással kapcsolatban egyes beogradi lapok közölték, hogy a pénzügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy lebélyegezteti az ezerdináros bankjegyeket. A pénzügyminisztérium azonban ezt a hírt megcáfolta.

A kettősbirtokos kedvezmények megilletik a határmenti birtokosokat is

Az igazolványhoz szükséges okmányok bélyegmentesek

A pénzügyminisztérium hivatalos lapja, a Financijnska Szlusba egyik legutóbbi számában közli — a külügyminisztérium 1789—1925. számú átirata alapján — azt a megegyezést, amelyet az S. H. S. és magyar kormány megbízottjai a kettős birtokosok határátlépésének ideiglenes rendezésére kötöttek. A megegyezés értelmében a szuboticiai határmenti hatóságok minden előkészületet megtettek, hogy a kettősbirtokosok határátlépési igazolványát az 1926—27-iki gazdasági évre már az új rend szerint adják ki.

A nemzetközi megegyezés főként azt a változást hozta, hogy a kettősbirtokosok kedvezményeit a határmenti földiek birtokosaira is kiterjesztik, ha a birtokosok az illetékes hatóság előtt bemutatják. Ezzel szemben azokat, akik a határmegállapítás után szereztek adásvételt, vagy ajándékozás útján kettősbirtokosok, a megegyezés nem ismeri el kettősbirtokosnak. Ezek szerint határátlépési igazolványt kaphatnak azok, akiknek ingatlanát a határmegállapítás kettévágta, vagy lakóhelyük a határmegállapítással más országba esett, mint az új határ közelében fekvő birtokuk; ezeknek törvényes örökösök vagy birtokosok, a birtokos családtagjai és szolgaszemélyzetük, ha legalább hat hónap óta a birtokon, vagy valamelyik határmenti községben laknak.

A termelési eszközöknek és a terményeknek a határon keresztül való vámmentes átszállására vonatkozólag a régi rend marad érvényben.

Fontos újítás a megegyezésnek, hogy ezentúl sem a határátlépési könyvekre, sem annak kiállításához szükséges okmányokra nem kell bélyeg és pénzügyi illetéket sem szedhetnek a kiállító hatóságok.

A Jugoszláviában lakó kettősbirtokosoknak most a következő eljárás kell követniük:

Annak a községnek hatóságától, ahol az ingatlan fekszik, bizonyítványt kell kérni, hogy a birtok a határmegállapításkor a kérelmezőé volt. Ennek a bizonyítványnak alapján a kataszteri hivatal (Szuboticián város háza II. emelet 130.) a megfelelő nyomtatványokat kitöltve két

újabb bizonyítványt ad a kettősbirtokos személyi adatairól és a birtok kataszteri bejegyzéséről. Azonkívül a rendőrségtől bizonyítványt kell beszerezni a politikai és büntetőügyi megbízhatóságról. Ezeknek az okmányoknak alapján március 1-ig a szuboticiai vámhivatal állítja ki a határátlépési igazolványt. Március 1-én túl már csak a pénzügyminisztérium jogosult a határátlépési igazolvány kiállítására.

Új vezetőséget választ a szuboticiai radikális-párt

Átalakítják a párt belső szervezetét

A szuboticiai radikális párt belső szervezetében jelentős változás készül. A párt politikai irányítását harminckéttagú intézőbizottság veszi át. Az intézőbizottság tagjait a párt központi szervezete választja oly módon, hogy minden szervezet elnököt, alelnököt és tíz tagu körzeti direktóriumot választ, a körzi elnökök és alelnökök alkotják azután a párt direktóriumát.

A szuboticiai radikális-párti tizenhat vezetői tagot a külső körzetek választják. A körzeti választások vasárnap, január 17-én lesznek Szuboticián és ezzel a szuboticiai radikális párt belső organizációja ugyanolyan lesz, mint az országos radikális párt többi kerületi párt-szervezetének.

Az új pártvezetőség megalakulásával elveszti politikai önállóságát a magyar radikálpárt, az iparosok radikális partja és a Zemljodijcska Kaszino, amelyek azonban mint klubok ezentúl is fennmaradnak és társadalmi tevékenységet fejtenek ki.

Kubikosok a színházban

Megkezdtek a szuboticiai színház építését

Tíz esztendővel ezelőtt, 1925 márciusban leégett a szuboticiai színház. Azóta az üszkös romok csaknán meredeztek s időnként alma- és narancsárusoknak, állandóan pedig a vídaman hancurozó patkányoknak szolgáltak otthonul. Hétfőn korán reggel megelevenedett a színház környéke.

Nini, népszínmű előadásra készülnek, — konstatálták azok, akik a színházi épületet látják, színelőadásra, primadonnákra, forró színházi estékre s egyéb olyan földi jókra gondolnak, ami olyan messze távolodott a szuboticiaktól.

Valóban tipikus népszínmű-hősök, kérgeskezű napszámosok serénykednek a hajdani kulisszák helyén. Megkezdődött a színházépítés. Délutánra már egész csinos halom került ki a régi színházterem kormos földjéből.

A szuboticiai városi tanács Petrovics Koszta főmérnök előterjesztésére foglalkozott a városi színház felépítésére beérkezett pályázatokkal, amelyek közül a Krausz és Krmpotic építési vállalkozó cég költségvetését, mint a legolcsóbbat elfogadta. Ezzel egyidejűleg a tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy haladéktalanul lépjen érintkezésbe az építési vállalkozókkal, a munkálatok megkezdése miatt.

A városi tanács utasítása értelmében a színházrom lebontása és ezzel az új színházépület felépítése hétfőn reggel megkezdődött. A munkálatok haladnak és az eddigi számítások szerint a nyár folyamán teljesen készen átadhatják rendelkezésükre Szubotica város új színházát.

A legszebb női bundák
és szőrmék árak legolcsóbban beszerzhetőek
Návajstván és Kopilovics Balázsnál
Subotica, Somborski put 2.
Mikádó kabátok bérelése 350 dinártól
feljebb 868

HIREK

Dzsungel

Hajnalodik és hideg van. A szabóműhelyben még, vagy már, folyik a munka. Lámpa mellett két inaska görnyed a szövetek fölött, a szemük vörös és álmós, akár a kialvó hold. Az ucca ébred. Vastag kendőbe csomagolt aszszonyok tipegnek egymás mellett, karjukon imbolygó kosarakkal, amelyekből liba-kacsa-pulyka és csirkefejek kándálnak elő, akár a kíváncsi utas a vonatablakból. A liba önérzetesen gágog, a tyúk még részeg az álomtól, csak a pulyka néz egykedvűen maga elé. Egy blazirt szárnyas. Mindenki nagy párafelhőt fúj ki az orrán, száján, a lélegzés ritmusára, akár a lokomotívok. Hátuk mögött lila arccal sompolyog a reggel. Finom diszlet, ügyes rendezés, moziban se láttam kiünöböt. Hideg van. Kutya hideg, farkasordító. Fogcsikorgató. A kutyák dideregve sétálnak fel és alá a huszáron, mintha csak orvosi rendeltetetre tennék. Szegény kuvasz szeretne a körme közé fújni, de nem lehet. Ilyen drákiók a fizikai tehetetlenség törvényei. A piac észrevétlenül megelevenül, mint a halott erdő, amely hirtelen sóhajtanál és beszélni kezd. Nénikék, bácsikák, cselédkéik, kofácskák, kelkáposzták, kalarabék, sárgarépa, halak, nyulak és felvágott has, nyuzott bocik sűrűnek-forognak a piactéren. Vegyes társaság. Önagsága a kisborju combikájára alkuszik lelkesen, mintha az életéről lenne szó. A mérsáros lelkesen védelmezi a maga álláspontját, csak a kisborju nem szól bele a dologba egy kukkot se, mert a kisborjunak még tegnap este kivették a gigáját. Kisborju el van némitva fegyveres tulerővel. Önagsága éppen most siklik át a drámai fordulatba. Nézd meg este a kávéházban, a félkilónyi ruzsál ajakán, amint foxtrottot táncol és duhajkodik az illendőség keretein belül és reggel, cekkel a karján, ahogy a kisboci combikájára alkuszik; ah, ki fogsz öbrándulni nődből. A hidegre való tekintettel az árusok taktusra paskolják a földhöz talpaikat, közbe bókokat mondanak egymásnak és a véres huscafatókat rendezik tetszetősen, művészién, hogy minél hatásosabb, ingerlőbb legyen már messziről. A máj és a szív az első szegen lógnak esalogatónak, a bordák és a hasi részek a jobbközépen, míg a többi belső szervek inkább csak dekoratív látványt nyújtanak nagy, véres térfogatokkal. És a vérszagra gyűlenek is a kuncsaft nevű kétlábak. Minden ucca: egy bozót, rejtekhely, verem, odu, ahonnan prédára indul az éhes gyomor. De itt nem kell verekedni a jó falatért, mint az őserdőben; az ember lefizeti a taksát és kap annyi kilót a bociból, a marhából és a disznóból, amennyi csak belé fér. Egy részeg bácsika jön a kocsmá irányából. Mindenkinél az orra alá szalutál és mosolyog bizalmasan. Egy borgőzös anakronizmus ő ebben a józan, éhes gyülekezésben. Csudáltam jóhiszeműségét, ahogy gyüszmélte a lemezárólt állatok és az éles bárdok között, gajdot és nem félt, hogy a következő pillanatban széjjeltépik és ki-mérik őt is kilóra, mint testvéreit.

(t. i.)

Ki lesz az új szuboticiai pénzügyi tanácsos? Nedejkovics Miladin városi pénzügyi tanácsnokot — mint a Bács megyei Napló is közölte — a legutóbbi városi közgyűlésen nyugdíjazták s amint a nyugdíjazásról szóló közgyűlési határozatot a belügyminisztérium jóváhagyta, Nedejkovics távozni fog állásából, amelyet a legnagyobb meglepedésre töltött be éveken keresztül. Természetesen már most is kíváncsi érdeklődés nyilvánul meg az iránt, hogy a városi közigazgatás nagy szakképzettséget megkövetelő ügyosztályát ki veli foglalja betölteni. Mint értesülünk, a legkomolyabb

jelölt a pénzügyi tanácsosi állásra dr. Mlatov Milorád ügyvéd, volt rendőrfőkapitány. A közönség bizonyára kedvezően fogadná dr. Mlatov Milorádot a pénzügyi osztály élén és az a megoldás egy szakképzett, a városi gazdálkodás jogi vonatkozásaihoz is értő tisztviselővel gazdagítaná a városi magisztrátust.

— **Áthelyezés.** A belügyminisztérium Miodragovics Györgye szuboticiai rendőrkapitányt, mint jelentettük, a belacrkvai városi rendőrség főnökének nevezte ki. Miodragovics rendőrkapitány hétfőn adta át hivatalát és elutazott Belacrkvára.

— **Gyászmisze Beogradban az olasz anyakirályné halála alkalmából.** Beogradból jelentik: Hétfőn délelőtt fél tizenegykor a beograd katolikus templomban gyászmisze volt Margharetá olasz anyakirályné emlékére. A templomban felállított szarkofágon a beogradi olasz követség és olasz kolónia koszorúja volt elhelyezve és a gyászmisét Rodics Rafael érsek celebrálta. A gyászmisén megjelent Aleksandar király is, Olga hercegnő és Pavle herceg kíséretében és az uralkodó az egész mise alatt, mint az olasz királyi pár kóna, a szarkofág előtt állt. Résztvett a gyászmisén Gyurics Markó minisztereinek-helyettes, Nincscics Momcsillo külügyminiszter, Trifunovics Dusan hadügyminiszter, Jovanovics Ljuba, dr. Jankovics Velizár, Markovics Jovan külügyminiszter-helyettes, valamint a beogradi diplomáciai kar tagjai, a katonai attasék, Zecsevics és Barjaktarevics tábornokok, Bobics beogradi polgármester és a beogradi olasz kolónia számos tagja.

— **Új bíró.** Noviszadról jelentik: Knezevics Milovan, noviszadi kerületi törvényszéki jegyző a noviszadi felebbviteli bíróságnál működő bírővizsgálóbizottság előtt letette a bírói vizsgát.

— **Új járási elnököt választott a topolai radikális párt.** A topolai járás községeinek radikális pártszervezetei vasárnap délelőtt tartották meg közgyűlésüket, amelyen a párt járási elnökét választották meg. A gyűlés foglalkozott Radonics Jovan dr.-nak a járási elnöki tisztségéről való lemondásával. A közgyűlés Radonics lemondását mély sajnálattal vette tudomásul s a volt elnököt egyhangúan diszelnökké választották meg. A gyűlés ezután megejtette az elnökválasztást és járási elnöké ugyancsak egyhangúan, nagy lelkesedéssel Markusev Milán képviselőt választották meg. Helyettes elnök Mlatovics Dancsó pacséri községi bíró lett. Markusev Milán, az ujonnan megválasztott elnök élénk tetszés mellett nagy beszédet tartott az összetartás és pártfegyelmességéről és felkérte a helyi elnököket, legyenek segítségére a párt érdekében kifejtendő munkájában.

— **Gőzölgő látatenger a Vezuv.** Rómából jelentik: A kísérleti obszervatórium legutóbbi jelentése szerint a Vezuv működése szombaton ismét fokozódott. A kráter déli lefolyása gőzölgő látatengerré változott, amelyből néhol tízenöt méter szélességű izzó ávalofolyam ömlik, amely eddig körülbelül 300 méter hosszú. A kráter északi kifolyása lassabban működik és több lávalofolyamot alkot, amelyek a kráter északi falán ömlenek le. A vulkán működése imponáns. A belső erő gyakran igen nagy salaktömeget vet fel. Ez a jelenség a nagy kráter belsejében játszódik le és semmi tekintetben sem riasztó a hegy oldalában levő községekre.

— **Sorsjátékláz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Vasárnap reggel kilenc órákor sok száz ember állta el a Wagner-féle cukrászda előtti járdát és kocsiutat, míg a cukrászdában több mint ezeröttszáz ember szorongott és leste lélekzavart visszafojtva a Soa noviszadi illatszerkereskedés sorsjátékát, amely dr. Popov Milorád királyi közjegyző és a helyi sajtó képviselőiből alakult zsűri jelenlétében történt. A nyerő számokat Pavlasz Mira húzta ki. A főnyereményt, a párisi kiállítás belga pavillonjának legszebb dísz tárgyát, a tizennyolcezer dinári értékű velencei csiszolási belga üveggyárat Spirsicki Ferenc nyerte meg. Értékes aranyórák, párisi női táskák, parfümök voltak a többi nyeremények.

— **Letartóztatták a beszercebányai katonai rendőrség főnökét.** Pozsonyból jelentik: A beszercebányai 10. hadosztály irodáját feltörték. A betörők több fontos katonai iratot elloptak. A nyomozás eredményeképp letartóztatták Vrba kapitányt, a katonai rendőrség és kémkedési osztály főnökét és több más katonatisztet. Néhány tiszt megszökött.

— **Hatéves a Népszövetség.** Vasárnap, január 10-én múlt hat éve, hogy megalakították a Népszövetséget. Ezen alkalomból a londoni és párisi lapok vezércikkben foglalkoznak a Népszövetség munkájával.

— **Egy Lichtenstein herceg öngyilkossága.** Grác-ból jelentik: Lichtenstein Sándor herceg murdori kastélyában vasárnap föbejtette magát. A herceg öngyilkosságának oka vagyoni romlása és súlyos betegsége.

— **Nikolajevics orosz főherceg súlyosan megbetegedett.** Párisból jelentik: Nikolajevics Nikoláj orosz főherceg, a volt cári hadsereg főparancsnoka vasárnap súlyosan megbetegedett. Állapota aggasztó.

— **A brazilai követ incidense Tokióban.** Tokióból jelentik: Azt az incidenst, amely szombatou reggel itt lejátszódott amidőn a brazilai követ át akart haladni egy utcán, melyet a régens számára tartottak fenn, nemcsak az udvariasság megsértésének, hanem a régens iránti tisztelet hiányának tekintik. A brazilai követ botjával megsértett egy rendőrt s csak nehezen volt a dühöngő tömeg keze közül kiszabadítható és a rendőrségre szállítható.

— **Jíték a revolverrel.** Noviszadról jelentik: Tóth József, tíz éves noviszadi fiú vasárnap apjának a Kölcsi-ucca 8. számú házában levő lakásán revolverrel játszódott, mire a fegyver elsült és a golyó a kis fiú jobb arcába furódott. A súlyosan sérült kis fiút a kórházba szállították, ahol a golyót műtét útján eltávolították.

— **Az 1906. évfolyambeli hadkötelesek összeírása.** Noviszadról jelentik: A noviszadi városi katonai ügyosztály megkezdte az 1906. évfolyambeli hadkötelesek összeírását.

— **A román követ a görög külügyminiszternél.** Athénből jelentik: Roscano atheni román követ vasárnap meglátogatta Rufos külügyminisztert, akivel a balkáni biztonsági egyezményről tárgyalt.

— **Törvényszéki tárgyalások Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken hétfőn tárgyalták Fábán Ferenc és Keri András sztaribecsei nap-szamosok bűnügyét. Fábán és Keri 1922-ben betörték Török Vince sztaribecsei gazdálkodó lakására, ahonnan nagyobb mennyiségű élelmiszert loptak el. A bíróság Kerit husz, Fábánt tizenöt napi fogságra ítélte. — A törvényszéken hétfőn tárgyalták Pelyvai József gajdobrai földműves nemzetgyalázási bűnügyét is. A bíróság Pelyvát három havi fogságra ítélte.

— **Miklós cár ál-leánya.** Berlinből jelentik: Megirta a *Bácsme gyei Napló*, hogy egyik berlini kórházban felvettek egy beteget, aki személyi adatainak bemondásakor azt állította, hogy Alekszandra hercegné, Miklós orosz cár leánya. Berlinben a rendőrség vizsgálatot indított, amely megállapította, hogy a beteget Csajkovszki Mária-nak hívják s Alexandra hercegnő udvarhölgye volt, de feltűnően hasonlít a Jekaterinburgban kivégzett orosz hercegnőhöz. Csajkovszki Mária vallomásában elmondta, hogy az orosz legitímisták rábeszélésére adta ki magát a cár lányának, mert azzal, hogy a cár leánya él, propagandát fejtenek ki az orosz emigránsok között. Az ál-cárleány elmondta, hogy az orosz kormány többször merényletet kísérelt meg ellene s az állandó halálfelelem annyira tönkretette idegeit, hogy kórházba kellett szállítani.

— **Országos sakkverseny lesz Beogradban.** Az idei esztendő sok nemzetközi sakkversenyt helyez ki látásba. Március 6-án a Semmeringen kezdődik a legközelebbi mesterverseny, amelyre minden nagy sakkmeister bejelentette részvételét. A semmeringi verseny után Newyorkban kezdődik a mesterverseny, amelyet májusban a karisbadi, júniusban pedig — a szász sakkszövetség kongresszusa alkalmából — Drezdában és júliusban a Budapesten rendezendő mesterverseny fog követni. Augusztusban Beogradban rendezik a tavalyi kongresszus határozatából kifolyólag a jugoszláv sakkszövetség ezidei bajnoki sakkversenyét, amelyen a főváros játékosain kívül Zagreb, Noviszad és Szubotica legjobb játékosai vesznek részt.

— **Eljegyzés.** Dr. Tausz Péter községi orvos Sokió eljegyezte Hettesheimer Erikát Stari-Sivastól. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **A rajnai angol flotta elhagyta Kölnit.** Kölnből jelentik: Az angol rajnai flottilla hétfőn elhagyta Kölnit és Havreba ment, ahonnan a Lamanche-csatornán keresztül visszatér Angliába.

— **Halálos vonatelgázolás.** Zagreb-ből jelentik: A Koprivnica felől jövő személyvonat hétfőn reggel elgázolta Danics Mária-t, egy zagrebi főgépész leányát. A szerencsétlen nő a kerekek alá került, amelyek halálra roncolták. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség, mert a leány saját vigyázatlansága folytán került a vonat kerekei alá.

— **Magyar bírói ítélet a fajvédősajtó destrukciójáról.** Szegedről jelentik: Érdekes ítéletet hozott hétfőn a szegedi törvényszék egy sajtópörben, amelyet Dobay Gyula dr., a szegedi Új Nemzedék szerkesztője indított Burger Béla dr. szegedi ügyvéd ellen. Burger dr. ugyanis azt írta a szegedi Új Nemzedékről, hogy destrual és ezért dr. Dobay dr. rágalmazásért feljelentette. A tárgyaláson a vádlott bemutatta a fajvédő-lapnak azokat a cikkeket, amelyekre állításait alapítja. A bíróság Burger dr.-t felmentette azzal az indoklással, hogy a felolvasott cikkek igazolják a destrukció vádját.

— **Hamis villamosjegyeket találtak Noviszadon.** A frankhamisítás divatba hozta a hamisításokat. Ha hercegek frankot hamisítanak, természetesen suhancoknak és apró csirkefogóknak be kell érniük villamosjeggy hamisítással. Noviszadról jelentik: A noviszadi villamosvasut egyik kocsiján az ellenőr, a mikor a jegyeket vizsgálta, egy suhancnál hamis villamosjegyet talált. Az ellenőr a suhancot át akarta adni a rendőrségnek. Az ismeretlen jegyhamisító azonban leugrott a kocsiról és elmenekült. A kocsi átvizsgálása során az ülés alátrégy csomag hamis villamosjegyet találtak. A villamosvárosaság feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

— **Ujabb intézkedés Olaszországban a szabadkőművesek ellen.** Rómából jelentik: A tengerészetügyi miniszterium a miniszteriumba beosztott valamennyi tiszttól és tisztviselőtől nyilatkozatot kért abban a tekintetben, vajjon tartoztak-e valamilyen titkos társulathoz, különösen a szabadkőműves-séghez. Az utóbbi esetben be kell jelenteni, hogy mikor és mennyi ideig voltak tagjai az illető titkos társulatnak és mikor léptek ki onnan. Amennyiben valamelyik tiszt vagy tisztviselő a szabadkőműves-ség tagja, köteles becsület-szavára kijelenteni, hogy soha többé nem csatlakozik a szabadkőműves-séghez.

— **Lopásért letartóztatott komitációs vajda.** Noviszadról jelentik: A noviszadi államügyészség rendelkezése a kátyi csendőrség vasárnap letartóztatta és a noviszadi ügyészség fogságába szállította Jovanovic Trško komitációs vajdát, mert a szállásokon levő állami rak-tárt huszonhét méter hosszúságban lebontotta, annak anyagát elhordatta és sajtó céljaira fordította. A kár 15.000 dinár.

— **Tolvaj vendég.** Noviszadról jelentik: Csizmodia József noviszadi kőműves hétfőn betört Pajics Zsivko korcs-májába egy pohár borra. Azalatt, míg a korcsmáros kiment a söntésbe, feltörte a kázipénztárt és a tartalmát magához vette. A betörést Pajics észre-vele és rendőrt hívott, aki a tolvaj vendéget letartóztatta.

— **Halálra gázolta a futármoz-dony.** Noviszadról jelentik: Vasárnap délután a noviszadi vasúti vonalon egy futármozdony elgázolta Skuhala Károly gyári munkást, aki itt-as állapotban ment a sínek mentén. Skuhala holttestét kiszállították a temető halottasházába, ahol felboncolják.

— **Szinielőadás a közoktatásügyi miniszter tiszteletére.** A szuboticei szláv szintársulat vasárnap este a Városi Sínházban bemutatja a „Haszan Agilics” című háromfelvonásos színművet Radics István közoktatásügyi miniszter tiszteletére, aki — mint ismeretes — Szubotica-ra jön.

— **A topolai zárda növendékek jótékonycélú előadása.** A topolai zárda növendékei Vizkereszt napján szinielő-adást rendeztek. Az előadás jövedelmét a zárda a szegény gyermekek felruházására fordítja.

— **A topolai szerb hitközség Szilveszter-estje.** A topolai szerb hitközség a görög keletiek Szilveszter-estjén a Polják-féle vendéglőben táncmulatsággal egybekötött teaestélyt rendez.

— **A judácsók.** Bela-Crkváról jelentik: Belacrkván lakik a két Popovec leánytestvér. Az egyik Popovec Anna, aki elváltan él az urától, a másik, az idősebbik, Julia, aki Marudinev József kereskedősegéd felesége. Marudinev beleszeretett szép sógornőjébe, aki viszozta érzelmeit. Marudinev, amikor megtudta a dolgot, véres bosszút forralt. Vasárnap délután Anna látogatóba ment Juliához. Az asszony mosolyogva sietett eléje és megcsókolta testvérét, majd hirtelen vad dühvel beleharapott a huga torkába. A harapós nő az izgalomtól merevgörösöt kapott, úgyhogy csak a házbeliak segítségével sikerült kiszabadítani a szerencsétlen asszonyt nővére fogai közül. A súlyosan sérült nő, akinek arcát egészen eléktelenítette a szörnyű harapás, átultán szállították be a kórházba.

— **A Fruska Gora turistaegylet közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Fruska Gora turistaegylet vasárnap délután hat órákor a városháza közgyűlési termében dr. Pavlasz Ignác elnöklétével tartotta meg ezidei rendes közgyűlését, amelyen az új tisztkar kivételképp alakult meg: elnök dr. Pavlasz Ignác, az egyesület eddigi elnöke, alelnökök: Grossinger János és dr. Belajcsics Vladimir, a választmány tagjai: Gracsanin Géja, Sztajics Vászta tanár, dr. Kirilovic Dimitrije dr. Jlic Rad-

szláv, Szremsevic Alex, Davidovac Olga, Deganovszki Pera, dr. Tibor Dezső, Mikics Ancika, Mihajlovics Gyorgye mérnök és Csirics Kamenko mérnök. Helyettesek: Seidl Viktor, dr. Majinszki Koszta, dr. Csirics Milos, Meggyesi Ducsi és Kosztics Katica. A felügyelőbizottság tagjai: Kovácssevic Láva, Sosztar Dragutin, Hemler Hubert és Nesics Markó. A turisták országos szövetsége január 17-én Zagrebban országos kongresszust tart és ez alkalommal Zagreb környékére társas kirándulást rendez. A Fruska Gora kiránduláson résztvevők féláru jegyet kapnak. Indulás szombaton, visszatérés hétfőn.

— **Súlyos szerencsétlenség a revolverrel való játék közben.** Becskerekéről jelentik: Birovljev István huszonhároméves cipészsegéd szombaton este egyik vendég óben együtt mulatott Zamurovic Ljubomir huszonkétéves kereskedősegéddel. Éjszaka ittasan elmentek Birovljev lakására és ott folytatták a mulatást. Birovljev mulatozás közben elővette új brovningját és azt megmutatta barátjának. Előzőleg a revolverből kivette a golyókat, de nem vette észre, hogy a csőben egy golyó maradt. Zamurovic kezében a revolver elsült és Birovljev torkába furódott. Zamurovic azonnal értesítette a rendőrséget, amely az eszméletlen állapotban levő Birovljevet beszállította a kórházba. Vasárnap délelőtt a rendőrség kihallgatta Birovljevet, aki elmondta, hogy a szerencsétlenség véletlenül történt és ezért nem terheli felelősség Zamurovicot. A rendőrség a súlyosan megsérült Birovljev vallomása alapján vasárnap délelőtt szabadlábra helyezte a szombaton őrizetbeveit Zamurovicot. Birovljev állapota válságos.

— **A Nemzetközi Embervédelmi Kiállítás Budapestén.** Budapestén nemzetközi embervédelmi kiállítás előkészítésével foglalkoznak az illetékes krők. A nemzetközi embervédelmi kiállítás a faji, egyéni- és társadalmi egészségtan minden részletkérdését szemléltetően fogja bemutatni. Mindzokát az intézkedéseket, amelyek az egyénnel és a társadalommal a betegségekkel való megóvására, továbbá a meglévő betegségekkel a gyógyítására vonatkoznak. A tudományos anyag feldolgozását a népjóléti és munkaügyi kormányzat legteljesebb részvétele mellett orvosok, tanárok és szociológusok hivatott serege intézi. Különös érdekességet nyújt az a kulturprogram, amelyet a kiállítás keretében zenéi, irodalmi és művészeti ténen dolgoznak fel. A külföld az előjelek után ítélve eddig még nem tapasztalt mértékben vonul fel a kiállításra.

— **A fasiszta-sajtó is tiltakozik a sajtószabadság korlátozása ellen.** Rómából jelentik: *Massolmi* miniszterelnök megígította, hogy a lapok a jövőben hivatalos fogadásokról bármit is közöljenek. Ehhez a tilalomhoz a *Popolo d'Italia* megjegyzi, hogy az olasz lapok némaságra vannak kárthatva, amikor az egész világ forrong, amikor sokmillió ember áll munka és kenyér nélkül és amikor egyik politika skandalum a másikat követi.

Minden arctisztításhoz!
Lehet szepit, kifest, megszépséges, vértelölt al. szavatolton elkészítja a párisi emulzió

Wisagine Adeline Patti

az egyetlen tökéletes és ártalmatlan arcpórá, amely az arcnak hosszú időre fiatalos és trissz kifestést biztosít. Naponta számos köszönőlevél. Kapható minden gyógyszerárban, illatszerárban és drógeriában. Üvege 20 dinár. Jugoszláviai fölerakal: Zagreb, Gajeva ul. 8. 955

— **Erzberger állítólagos gyilkosa** —
csaló lipcei kereskedő. Ausseeből jelentik: A hatóságok megállapították, hogy Edgar von **Pachmann**, akit **Erzberger** gyilkosának néztek, igazi nevén **Hanns Woigt**, lipcei születésű kereskedő, aki Tiroiban és Alsó-Ausztriában álnévek alatt különböző csalásokat követett el.

— **A szombori zeneiskolai növendékek hangversenye.** Szomborból jelentik: **Valet** Stefánia zongoratanárnő vezetése alatt álló iskola növendékei vasárnap délután hangversenyt rendeztek. A növendékek közül **Teimann Ferenc**, **Schlieser Vada**, **Pánics Jerica**, **Juhász Irénke** és **Tóbi Kálmán** értek el nagy sikert.

Immortel

*En kedvesem, ha majd a hívős ágyon
Némán heverve hallgatom szünetlen,
Hogy az eső kopog az őszi csendben
S hogy nő szivemből égő, vad virágom.*

*Ha majd a hold halvány mosolya réved,
Kisértetes estéken egy kesztre,
Mely nekem is nyugalmat hoz s az élet
Kínját megváltja: gondolj kedvesedre.*

*Ne arra, aki nem tudott e földön
Szeretni és gyűlölni, halni, élni.
Kinek a léte rabság, sirja börtön.*

*De arra, aki száll büszkén az égi
Sziárvány hídján boldogan dalolva
S nem hervadó rózsát ion homlokodra.*
Juhász Gyula

— **Tűz a Pesti Hírlap palotájában.** Budapestről jelentik: Hétfő délután két órakor kigyulladt a Pesti Hírlap palotájának tetőzete. A gyorsan kivonult tűzoltóság sikertelenül próbált a nagy tűzkatasztrófát elhárítani és egy órai munka után a tüzet lokalizálni.

A legjobb symphony Szubotícán Vig szalonzenekara játssza a Bányában.

— **Rablás a berlin-kölni gyorsvonat hálókocsijában.** Hannoverből jelentik: A berlin-kölni D-vonaton szombaton Spadau és Hannover között a hálókocsiban egy utast megátamadtak és elrabolták tőle száznyolcvan aranymárkát tartalmazó táskáját és aranyóráját. A tettes hátrahagyva irattáskáját és köpenyét, kiugrott a robgó vonatról.

Kraljevbergi pezsgő a vezető márka

— **Németország a száraztörvény bevezetését kívánja.** Berlinből jelentik: Berlinben megszabású mozgalom indult meg az alkoholtörvényes életbeléptetése érdekében. Terv szerint, az egyes községek az alkoholtörvény fokozatos életbeléptetése érdekében jogositva lesznek megszabni, hogy egyelőre milyen mértékben legyen alkohol kimerhető.

— **Rablótámadás Szerbítében.** Becskerekéről jelentik: Dabics Áca szerbítébeji lakos feljelentést tett csendőrségen, hogy vasárnap éjszaka ismeretlen tettesek az uccán megtámadták, leütötték és kétezer dinárt elraboltak tőle. A nyomozás megindult.

Női- és gyermekfehérnemű a legjutányosabb áron a „Dama” fehérneműszalon készített Tolstoleva (Ódor) 21.

Lakásberendezések, hálók, ebédők, triszobák, stb. stb. egyszerűbb és díszesebb kivitelben letelepedésben Braća Goldner jágszekrény, fabőr és rézarugyarában szerelhetők be. Subotica, Jugovića ul. 20.

PATKÁNY PATKÁNYIRTÓSZER
doboz 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában tolvábbá a Torontáli Agrárbanknál Verjki-B. ékeken.
10316

KÖZGAZDASÁG

Állami árlejtések

A hadügyminisztérium árlejtései: Január 29. a dunai hadosztályparancsnokság (Beograd) épületjavításra; január 28. a minisztérium tűzvédelmi osztálya benzine, olajra, kenőcsre; január 12. a skopljei hadosztályparancsnokság villanyvezetékekre; január 28. a skopljei hadosztályparancsnokság barakokra; január 28. a kragujeváci tűzvédelmi intézet árubeszerzésre; február 9. a szlavónbródi térparancsnokság gépeket ad el; január 18. a petrovradini repülőparancsnokság szarvasbőrre és tengeri szivacsra; január 13. a kragujeváci tűzvédelmi osztály rafinált olajra; január 15—16. a minisztérium technikai osztálya tűzoltószerekre; január 30. a timoki katonai parancsnokság (Zajecsar) gabonabeszerzésre; a február 4. a zemuni tengerészparancsnokság kokusz szőnyegek; február 1. a petrovradini autokommandó autókalkatrészekre.

A postaminisztérium február 16-án a spliti postaigazgatóság részére autógummit vásárolt. Az egészségügyi minisztérium január 25-én a tuzlai kórház részére ágyakat és éjjelszekrényeket vásárolt.

Az igazságügyminisztérium: január 26-ikán a zagrebi erdőgazgatóság bükkfáronkókat ad el január 30-ikán a prokupljei erdőgazgatóság fát ad el, január 26-ikán a zagrebi erdőgazgatóság fát ad el.

A vasútagazgatóságok árlejtései: január 18-ikán a beogradi igazgatóság szolgálati ruhaneműket vásárolt, január 16-ikán a szubotica vasútagazgatóság bádóg karbid-lámpákat ad el, január 22-ikén a beogradi igazgatóság cinkblokkokat vásárolt, február 1-én a beogradi igazgatóság grafikai gépeket vesz, február 11-ikén a beogradi igazgatóság cinkblokkokat vásárolt.

Az építésügyi minisztérium: január 25-ikén a minisztérium számvevősegi osztálya portiszító gépekre, január 26-ikán ugyanezen osztály különféle szekrényekre, január 28-ikán ugyanezen osztály épületjavításra, január 21-ikén ugyanezen az osztály villanyközpont és vezetékbeszerzésre tart árlejtést.

Az építési osztályok: január 25-ikén Bitoljban villanyvezetékekre, február 25-én Kragujevácol utépítésre, február 3-ikán Beoskerekén kötrőkre, január 30-ikán Rumán feszítővasakra, február 8. és 9-ikén Kragujevácon utépítésre, február 9-ikén ugyancsak Kragujevácon hidépítésre, február 4-ikén Nisben utépítésre, január 23-ikén Cetinjen tetőfedésre, január 11-ikén Szarajevóban központi fűtésre tart árlejtést.

Az állami monopóligazgatóság beszerzése: január 13-ikán a beogradi monopóligazgatóság tűzoltókészülékekre, január 30-ikán a beogradi igazgatóság fuvarozási munkákra, január 30-án a gruzsi monopólkirendeltség fuvarozási munkákra, január 16-ikán a beogradi igazgatóság a magybani sőgyedárustásra tart árlejtést.

Külföldiek: február 3-ikán a karlováci főispáni hivatal irodaszerekre, január 28-ikán a bitolji teológiai fakultás szövetre és cipőre, január 18-ikán a beogradi ortodoxiai intézet nyolc sandzonra, január 23-ikán ugyanezen az intézet kovácsszénre tart árlejtést.

Megengedték a hajózást a titeli hid alatt. Becskerekéről jelentik: Az építésügyi minisztérium távirati rendelkezést adott ki, amelyben megengedi, hogy a jövőben a titeli hid alatt közlekedhessenek hajók. A titeli hid alatt ugyanis néhány hónappal ezelőtt tiltották meg a hajóközlekedést, mert a hatóságok attól tartottak, hogy a hid leszakad és szerencsétlenség történhetik. Az óvatossági rendszabály azonban lehetetlenné tette a tiszai hajózást és így a bánáti

kereskedelmi és iparkamara beadványban kérte az építésügyi minisztériumot, hogy a hidat szakértő mérnökökkel vizsgáltsa meg. A minisztérium által kiküldött bizottság megejtette a vizsgálatot és ennek alapján adták ki a korlátozást megszüntető rendeletet.

Csöd. A szubotica törvényszék megnyitotta a csödtől Vén András molli rőfőskereskedő ellen. Az aktívák száztövenezer, a passzívák négyszáz-ezer dinárt tesznek ki. A csődbiztos **Tasics Alekszander** törvényszéki bíró, a csődtömeggondnok dr. **Schwarz Ferenc** molli ügyvéd, helyettese dr. **Wolf Béla** ügyvéd. Bejelentési határidő február 2-ika.

SPORT

Összeállították a csehszlovák válogatott csapatot. Prágából jelentik: A csehszlovák válogatott január 17-ikén mérkőzött meg Turinban Olaszország reprezentatív csapatával. A csehszlovák csapat a mérkőzésen a következő felállásban vesz részt: **Planicska**, **Perner** — **Zenisek**, **Piodr** — **Carwan** — **Mahrer**, **Bobor** — **Soltys** — **Zdarsky** — **Kristal** — **Jellinek**.

Külföldi futballeredmények:

BORDEAUX:
Amateur (Bécs)—Bastidienne 8:1 (3:1).

CALCIO REGGIANA (Olaszország):
DFC (Prága)—Calcio Reggiana 7:2 (6:1).

MILANO:
Olasz válogatott—NSC 3:1 (2:1).

PÁRIS:
Sparta (Prága)—Red Star és Olympique komb. 11:3 (5:1).

LONDON:
Dania—Anglia (amateur) (5:3).

Az 500 dináros rejtély

A Bácsmegeyi Napló hétfői példányát közt két olyan példány volt, amelyben a második oldalon

Halálos vasúti szerencsétlenség Muraközben

A Marska-Subota—H. dos közt közlekedő személyvonat kisiklott cikk a következő címváltozással jelent meg:

Halálos vasúti szerencsétlenség Subotícán

A Subotica—Horgoš közt közlekedő személyvonat kisiklott

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap.

Aki a Bácsmegeyi Naplóra előfizet, részvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dináros nyeremények kerülnek kisorsolásra.

Kereskedők, üzemek és magánosok részére előnyös
tűzianyagbeszerzés
„IGNIS” Wirth tűzianyagkereskedő Subotica
Iroda: Agina ulica 13. Telefon: 503.
Prima gyertyán, bák és vegyes hasábot, valamint üzemek részére alkalmas olcsó tűzfát, nagyobb tételben is prompt szállít, Subotícán a rakterületről 20 métermázsás tételben is előnyösen. E létesítményű bécsi dió gáz- (kályha) kőka körül szétosztásra kisebb tételben is. Előjegyzés az irodában. — **Előny: Jó tűzianyag!** Tölgy szelezt angróban.

LEGUJABB

A frankhamisitók ellen nyomozó detektiveket hétfő éjszaka berendelték a főkapitányságra

Szenzációs letartóztatásokra folynak az előkészületek

Budapestről jelentik: A délutáni és a kora esti órákban teljes széleskörű uralkodott,

éjszaka tízenegy óra után azonban ismét mozgalmas élet kezdődött a főkapitányságon.

Marinovic Jenő főkapitány elrendelte, hogy a nyomozásban résztvevő közegek élélig jelenjenek meg nála. A rendelkezés okát nem tudják, mert a főkapitány az intézkedés jogát kizárólag önmagának tartotta fenn. Valószínűnek tartják, hogy

az éjszaka folyamán szenzációs letartóztatások lesznek.

A késő esti órákban **Strache** Gusztáv főügyész nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és a **Windischgraetz** herceg újabb vallomásától elterjedt híreket a **fantázia szüteményének** mondotta. Kifejtette még a főügyész, hogy **Jules Emmerly** legutóbbi megbeszélésükön szóba hozta előtte a francia nemzeti bank kártérítési igényét **Windischgraetz** szemben. E szerint

a francia nemzeti banknak rengeteg eljárásai költsége volt a frankhamisítási ügyben és ezeket a költségeket be akarja hajtani a hercegen. A kártérítési pört a francia nemzeti bank a nyomozás teljes befejezése után fogja megindítani.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. január 11.

Budapest deviza 1261—1265, valuta 1260—1266.
Prága deviza 59.825—60.325, valuta 59.55—60.05.
Berlin deviza 742—755 milliárd márka, valuta 739.5—743.5 milliárd márka.
Bécs deviza 1254.75—1258.75, valuta 1250—1256.
London deviza 274.
Newyork deviza 177.35.

Zürich, jan. 11. Zárlat: Beograd 9.175, Páris 19725, London 25115, Newyork 517.75, Brüsszel 2350, Milánó 2090, Amsterdam 20815, Berlin 123.20, Bécs 72.90, Szófia 3.675, Prága 15.325, Varsó 64.5, Budapest 72.85, Bukarest 2.325.
Zagreb, jan. 11. Zárlat: Páris 21525—21925, London 27334—27534, Newyork 56156—58756, Milánó 22690—22930, Berlin 134030—138030, Bécs 79125—80125, Prága 16654—16954, Budapest 0.0796. Valuta: Osztrák korona 795—805. Dallar 5552—5612.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 11. Buza: 5 vagon bácskai 292.50—295 dinár. Zab: 2 vagon bácskai 185 dinár. Tengeri: 2 vagon szerémi új 125 dinár, 8 vagon szerémi 146 dinár, 5 vagon bánáti új 110 dinár. Liszt: 5 vagon 0-ás GO, 5 vagon 0-ás G. exportmalmokból 480 dinár, 5 vagon bácskai 6-os 260—262.50 dinár. Korpa: 1 vagon bácskai jutásakokban 122.50 dinár, 1 vagon bácskai, jutásakokban 160 dinár. Irányzat: változatlan.

Csikágói gabonátőzsde, jan. 10. Buza júliusra 152.25, buza szeptemberre 144. Tengeri májusra 88.75, tengeri júliusra 90.625, tengeri szeptemberre 91.625. Zab májusra 45.875, zab júliusra 46.25. Rozs májusra 111.125, rozs júliusra 109.

Newyorki gabonátőzsde, jan. 10. Buza 197.375—198.375. Tengeri 96.25. Liszt 800—860. Az irányzat búzánál nyugodt, tengerinél tartott.

Amig egy vigjáték eljut odaig (Vázlat egy vigjátékhoz)

Irtá: Barabás Loránd

I. FELVONÁS.

Az író elkészült darabjával. Két évig írta, mert lassan dolgozott és azt gondolta, hogy inkább tartson kicsit tovább, de legyen jó. Végül nagyon meg volt magával elégedve. A szerencsés befejezés alkalmából vacsorát rendezett egy előkelő hotel szeparejában. Amikor már mindenki jóllakott és rágyújtott és kényelmesen hátradől károsszékeiben, az író előveszi irattáskáját, amelyből kiluzza a darabot. Megtörli homlokát, kiköszörül a torkát és belefog az olvasásba.

II. FELVONÁS.

Egy asszonyról szó a dráma. Modern. Szerelmes. Kivételesen nem az urába. Egy török ezredes szeret, aki egyenesen Konstantinápolyból érkezett, mert ott a forradalmárok megdöntötték a régi uralkodó és őrnagyától felfelé mindenkinek menekülni kellett. A török ezredes egyenesen a szép asszonyhoz menekült, aki e pillanatban tengerparti nyaralójában hódol horgászati szenvedélyének. Az ezredes, régi török szokás szerint, udvarolni kezd az asszonynak, aki szívesen hallgatja a süttető szavakat, mert amúgy is mámorossá tepte a tenger minden titokzatos szépsége, a csónakokról idehangzó távoli énekek és a hold kék fénye. (Erős reflektorral.) Az ezredes éppen az asszony előtt térdel, kintől mind erősebben hallatszik az ének, amikor hirtelen nyílik az ajtó és belép Tihamér, Tihamér nem a férj. Ellenkezően: Tihamér a háziúr, akinek a foggyakorlat következtében komoly jogai vannak önagságával szemben.
— Hát így vagyunk? — kérdi dermedten Tihamér.

Az asszony felugrik, az ezredes felugrik, már-már egymásra rohannak, amikor Tihamér meghátrál a török elől és eltűnik. Az asszony öneleddel a török karjaiba veti magát.

Következik a második felvonás. A szerző kipirultan olvassa. Már odahaza vagyunk. A nagyszékes asszony szalonjában. Jelen vannak: az asszony, a férj, Tihamér, a török ezredes, menekült törökök, egy olasz tenorista és azonkívül egy spanyol táncosnő, aki pesti születési és testvére Tihamérnak. A spanyol táncosnő szereti Tihamért, aki, mint az első felvonásból ismeretes, a ház ura és szerető. A helyzet végül így alakul: A férj szerelmes lesz a spanyol táncosnőbe, aki Tihamérba szerelmes, Tihamér szerelmes az asszonyba, aki viszont belebolondult a török ezredesbe. Már-már vége a felvonásnak, amikor távirat érkezik, hogy az ezredes azonnal vonuljon be konstantinápolyi hadtestéhez.

Egy kikötő csapszékeiben vagyunk. A török ezredes utóból elítélték hazájából és most ivásnak adja magát. Megjelenik a spanyol táncosnő, aki hajóra vár, mert Toulouba akar utazni a bátyjához, akinek ott gyarmatárú üzlete van. Az ezredes a táncosnőtől meg tudja, hogy egykori szerelmese már elvált az urától és Tihamér neje lett. A férj bánatában kokaint szedett, tönkrement a börtön, a házát eladta és márkóházban szenved. Tüdővészben. Alig fejezi be elbeszélését a táncosnő, amikor nyílik a csapszék ajtaja és belép Tihamér és neje. Ők is tengeri útra indulnak. Az egykori ellenfelek gyűlölködve néznek egymásra. A táncosnő is haraggal nézi az új asszonyt. Műtör a vihar, az ezredes tört ránt és leszurja Tihamért, azután önmagába meríti a gyilkot és ráborulva az asztalra, kiszöved. A két nő átöleli egymást. Kint megszólal a hajó harangja, matrózok éneke hallatszik és a fürgöny lassan, de biztosan legördül.

III. FELVONÁS.

(Szin: mint előbb. Személyek: A szerző, a darabíró, az igazgató, a drámai hősnő a lapszerkesztő és a főrendező.)

Az igazgató: Elővástam, érdekes és izgalmos. Nekem egy kicsit fulkomor. A lapszerkesztő: Tulságosan immorális.

Az igazgató: Nem kell senkinek sem meghalni.

Az ügynök: Kevés benne a vicc.
A hősnő: Miért olyan jellemtelen az az asszony?

A főrendező: Miért török az ezredes?
Az igazgató: Kérem, én ajánlom, hogy az ezredes és az asszony ne legyenek egymással, csak flörtöljenek. A spanyol táncosnő helyett vegyünk egy fiatal leányt, aki most jött haza a kólostorból. A férj ne szeressen senki mást, csak a feleségét és ne menjen tönkre, hanem érje autombíbiaeset. Az ezredes vegye el a fiatal leányt, Tihamér pedig lógjon meg Amerikába, annál is inkább, mert már megunta az asszonyt, aki sohasem szerette igazán.

A szerző: De...
Az igazgató: Semmi de. Vagy megcsinálja így...

A szerző: Akkor át kell írni az egész szöveget. Hiszen én mást akartam.

Az igazgató: De a közönség is mást akar. Nem kell a csapszék. A tengerpart sem kell. Az egész darab Pesten játszódik. Pünköszt.

A szerző: De a darab...
Az igazgató: Na, ne féljen, azért maga marad a szerző.

(Szerző boldogan el.)

IV. FELVONÁS.

(Szin: mint előbb. Személyek megváltoztak. Igazgató megbukott, drámai hősnő más színházhoz szerződött. A darabíró ügynök cementgyáros lett. A főrendező maga is darabokat ír. Szerző holtábrátlan érkezik, kéztrattal a hóna alatt.)

Szerző (löhögve): Újra átírtam, ahogy kívánták.

Az igazgató (hűvösen): Hivatalbéli elődöm itt több helyen tévedett. Én az ötletet az első formájában jobbnak tartom. Csak muzsika kellene hozzá. Ez inkább amolyan zenés vigjáték volna.

Szerző: Tessék?
Az igazgató: Két kis szubrettszerep kell még bele, egy táncos kórnikus és három jó fiatal. A török ezredesből buffoszerepet kell csinálni.

Szerző: Tessék?!
Az igazgató: És Tihamér figuráját is át kell írni. Van egy jellemszínészem, annak jó lesz.

Szerző: Szóval a darab...
Az igazgató: Kérem, ne idegeskedjen, fogadjon szót és sikere lesz. (Szin: net.) Majd valami jó muzsikát csinál-tatunk hozzá. Valami népszerű muzsikát. És jövőre hozza el az új kéziratot. Most szép lassan dolgozza át, van hozzá ideje.

Szerző (dudogva): Igenis. (Boldogan el.)

V. FELVONÁS.

(Szin: mint előbb. Személyek megváltoztak. Igazgató megbukott, az új drámai hősnő is elszereződött, stb., stb. mint fenn.)

Szerző (hosszu, ősz szakállal, reszelt hangon): Jónapot kívánok, már a szubrettszerep is benne van.
Igazgató (mosolyogva, kedvesen): Ó, kérem, már nem aktuális. Szegény kedves szubrettiünk már néhány hónap előtt elhunyt.

Szerző (bőnyezve): Mi baja volt?
Igazgató (jósdogosan): Aggkori gyöngeség. Inkább a hősnő szerepét kellene most átírni, mert kaptunk egy új hősnőt.

Szerző (úgyan): Jó, jó, hát majd átírjuk. (Köhög.) Csak a gyomrommal jobban bírnám. Mert már nincsenek fogaim és nehezen bírom az ételt. De majd a premier után Karlsbadba utazom, ha megélem.

Igazgató (megveregeti a vállát, könynyezve): Kedves öreg, csak igyekezzék.

Szerző: Hát majd igyekszem, igyekszem. Majd jövőre elhozom, ha élek... (Boldogan elvánszorog.)
Függöny és vége.

ASSZONYOM! Toilettjét kiegészíti: POUDEE NON PARFUM BOURJOIS-PARIS

1 liter kitünő siller bor 7 dinár.
1 liter kitünő fehérbor 8 dinár
Továbbá karlócai és bikavér vörös, és borok igen olcsón kaphatók
1 liter főzött szesz 50 dinár.
Rum- és likőr esszenciák
Nojerek Géza cégnél

NEZZE meg a „PALMA” cipőárúház kirakatait
Pašćeva ulica 8.
Weinhuth-ház

Akácfa szőlőkaró jutányos áron kapható
Szemző Bélánál
Subotica, Brozova ul. 2.
109

Cimkét, klisé, litografát, plakát, részvények, betétkönyvek, domborított papírt, dobozokat, üvegi tárgyokat, gyógy-szertárak számára preszt dobozokat a legutányosabban szállít
FISCHER ERNŐ grafikai műintézet Subotica 10892

RÉVAI ADOLF SUBOTICA üzletét
Sokoliska ul. 2 alá
(volt Bombkötő-utca)
Színházba helyezte át. Ajánl: Elsőrendű mezzet, és cementet, legjobb minőségű száraz portmentes portla faszenet és elismert há pécs-szabóeseti készítmény mosott kovácszszenet
Telefon 551.

Vérszegény nők és egyéb gyöngelődők biztos gyógyulást várhatnak, ha naponta rendszeresen isznak egy pohár mostari „BLETINA” nevű vörös-fekete bort
Kapható Subotican Preradovičeva ul. 14.

BELTÉREN keresek két vagy 3 szobás lakást, előkelő helyiségekkel, azonnali beköltözéssel, esetleg kétszobás lakással elcserelném. Cím a kiadóhivatalban. 234

Raktár-helyiség padlós és szobák, vasajtókkal, nagy befogadó térrel 1926. évi február 1-től kiadó.
Érdeklődni lehet a Zrinjaki trg 24. számú házában a háztulajdonosnál. 9821

HENTESEK! 200 kg.-os zsirósbordók olcsón kaphatók
KRIZ LAJOS kádarmesternél, Mazuraniceva ul. 19.
107

NYILTTÉR.

A mérhetetlen fájdalomtól megtörve jelentjük mély bánatunkat, hogy a legjobb férj, apa és rokon
WOLLNER LIPÓT
küzdelmes munkával telt és mindenkor nemes tisztaságban ragyogó életének 60-ik évében, folyó hó 10-én, este 8 órakor az élők sorából eltávozott.
Még boldogult szerettünk földi maradványait folyó hó 12-én délelőtt 10 órakor helyezett örök nyugalomra a helybeli zsidó temetőben.
Subotica, 1926. január 12.
Gyászolják: Ö. Wollner Lipótné szül. Rothbart Fanny felesége, Rothbart Miksáné szül. Wollner Irén leánya, Rothbart Miksa veje, Rothbart Pali, Rothbart Laci unokái és nagyszámú rokonság.
Legyen áldott emléke!

Novisadi izr. hitközség 1-1926. sz.
Pályázat
A novisadi izr. hitközség előjárósága az üresedésben lévő שולת tempomszolgai állásra pályázatot hirdet.
Pályázótól megkívántatik, hogy שולת ובודק legyen és hétköznapiakon elő mátkozni tudjon.
Javadalmazás évi 18.000 dinár, szabad lakás és szokásos mellékjövödelmek.
Az állás f. é. március hó 1-én elfoglalandó, miért is a pályázók felkértek, hogy képesítési életkort és családi állapotot igazoló okmány melléklettel felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb f. é. február hó 1-ig aulírott igazgatóságba beküldeni sziveskedjenek.
Harminc évi alóli pályázók előnyben részesülnek. A költségeket csak a meghívottaknak téntjük meg.
Novisad, 1926. január 1.
Klein Armin jegyző. 187
Dr. Lustig Nándor elnök.

Műhely áthelyezés.
Értesítjük b. megrendelőinket és ismerőseinket, hogy asztalosműhelyünket Duličeva ul. 47 szám alól áthelyeztük 13. Novembra ul. alá (volt Bajai-ut, Pukkel ház). Egyben meghívjuk a n. é. közönség figyelmét, hogy butoraszatásokat és épületjavításokat és minden a munkánkba vagó munkát a legutányosabb áron vállalunk.
A n. é. közönség bővebbi pártfogását kerik
Zvečan és Madarász épület és butor asztalosok 13. Novembra (Bajai) ul. 9.

„DAR” szülészeti és „NADA” kihazasító segélyegyesületek irodahelyiségüket Preradovičeva ul. 11 szám alá helyezték át, ahol tagokat állandóan felveszünk. Hivatalos órákat tartunk d. e. 8—12-ig, d. u. 2-6-ig. 141

Legolcsóbb áron kaphatók
FAJ-KANÁRIMADARAK
(hímek és tojások)
STEINFELDNÉL, WEISZ KEFEGYÁRBAN
TELEFON 1-88

Budapesti Nemzetközi Vásár
1926. április 17—26
Rendezi a Budapesti Közelkedelmi és Iparkamara.
Vámszabadraktár, legjobb előadási alkalom Áru és személyi állítási kedvezmények bel-és külföldi vásutak és hajózási társaságoknál
Vízumkedvezmények
Központiroda: Budapest, V., Szemere utca 6
Tb. képviselő: Dr. Szilágyi Géza, Reograd, Strahinica Band 43/a. 111

Magkell győződnié mielőtt vásárolja, hogy órák, ékszerek és dísz tárgyak mélyen leszáított áron lesznek árusítva
NYILAS és CSAJKÁSNÁL
Subotica, Strossmajerova ulica 7. Huspiac

Helyezze el pénzét a Városi Takarékpénztárba Suboticán

mert pénze ott legjobban kamatozik a legbiztosabb helyen van.

A Városi Takarékpénztár foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Subotica város teljes vagyonával kezekedik a Városi Takarékpénztár összes kötelezettségeiért és külön még a betétekért

1811

HATÁSOS GOLYVAKEZELÉS

A legfontosabb felfedezések egyike a golyva és a nyakdaganat gyógyítása jódos gyógysókkal. A híres bécsi tudós és egyetemi tanár, dr. Lovag Wagner v. Jauregy és sok más orvos igazolja ezt és a gyógyulás számos esetét jelentik szaklapjaik; Schweizban egész vidékek golyvabetegei megszabadultak ettől a bajtól. Teljesen ártalmatlan, de hatásos ivókúra ez, amely a köcsőre is kedvező befolyással van. A mi gyógyysóink már sok ezer beteget megszabadítottak a golyvától és nyakdaganattól. Kérje még ma a leírást és a használati utasítást, melyet minden orvos szívesen alkalmaz. Mi az összes államokban szétküldési állomásokat létesítettünk és teljesen ingyen

küldjük Önnek az erre vonatkozó leírást. — Egy levelezőlap elég és mi azonnal elküldjük Önnek August Märzke Berlin - Wilmersdorf Brunsahlerstr. 5 Abt. 936.

Eladó ház üzlettel!

Sentán, főtéren, városhézával szemben, ház, modern nagy lakással, fürdőszoba, mosókonyha, minden mellékholysággal, vízvezeték, közeli kut az udvarban, nagy raktárhelyiség, szép lakás, halál-eset miatt eladó. — A házban 30 éve fennálló nagy rövidárúlet van, mely pontos berendezéssel együtt, esetleg anélkül is eladó. Kivánság szerint az egész áruraktár is átadható. Lakás és üzlet vétel után azonnal elfoglalható.

Érdeklődni a tulajdonosnál:

GRÓF JÓZSEF, SENTA

1000

PÁR CIPŐ

Kiírásítása a

PÁLMA

cipőruhákban minden eladható áron. Használja ki az alkalmat.

Pašičeva ulica 8.

Cseh samolítogla

minden méretheben és

samolítiszi

legolcsóbb árban

Cserépkályhák

1300 D. árvaltelítva kapható

Mihajlo Takač

pedar, Subotica, Agina ulica 2. (Zenede mögött) 185

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Tel. 190 és 192

Táviratcim: Kenderipar.

Detailüzlet: Városi bérpalota.

Engross és irodák: Wilanova ulica 7.

UTITAKARÓK

ES

LÓPÓKRÓCOK

LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

„ARGUS” Általános BEOGRAD

Információsiroda

JUGOSZLÁVIA

LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv létes követelésektől és veszélyektől
ARGUS összeköttetéseket szerez vásárlók és házakkal
ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, reálisan és pontosan végez inkassiót
ARGUS közli a hírlap és szállítások t
ARGUS több ezer ügyrendű referenszával rendelkezik

Hiteltudósító előfizetési árak:
10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcim: ARGUS—BEOGRAD

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

géplakatos ~~helyem~~

saját házamba, Savo Tekelije ulica 21. sz. alá helyeztem át.

Szíves pártfogást kér,
Wachtler Mihály, lakatos

„LA MODE”

Kalapszalón
Pašičeva ul. 5. I. em.
Olcsó és izléses modellkalapok
legújabb divat szerint 150 dinártól kezdve kaphatók.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Southampton—
böl Newyor ba és Kanadába Cher-
bourg—Liverpool—Southampton-ból
Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-
Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kényelemi Gyorsasági Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselőt:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviselők: Beograd: Karagiorgjeva ul. 91. Ljubljana
Koledvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra 4.
Sürgönycim: „Royal pac”. Bosznia, Hercegovina és
Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajeva és
Gružban, Sürgönycim: „Prometna Banka”.
Split: Bioklešijanova obala 3. Metković: Ivo Veraja.

Győződjék meg róla, hogy

olcsóbban
kapja a keményfa hálószobát
bármilyen festettnél is.

ERDÉLYI ANTAL

lakásberendezési vállalatnál Subotica

IV. Andarevičeva ul. 4. sz.

Özv. KOVÁCS SZTRIKÓ JÁNOSNÉ
városi szülésznő
SUDAREVIČEVA III. 62. TELEFON 694.

Betegségéből felgyógyult és működését újból megkezdte

„DAMA” FEHÉRNEMÜSZALÓN

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.
Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyéket, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlésebb kézimunkával; azzur, tűazzur, filé-tírré és himzésekkal

FAKERESKEDES

Szilavonja nagyobb forgalmu mezővárosában 25 éves kiterjedt verőkörrrel betegség miatt házzal együtt jutányos áron eladó esetleg bérbeadó. Kényelmes, azonnal beköthető lakás, villanyvilágítással és vízvezetékekkel ellátva. — Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Kaucióképes önálló bétisztító keresztek a Bélipar r. t.-nál Suboticán

